

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

**Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки
життєдіяльності міста Києва**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
посадовим особам з питань цивільного захисту з організації
цивільного захисту на суб'єкті господарювання**

Розглянуто і схвалено на засіданні методичної комісії з функціонального навчання НМЦ та БЖД м. Києва
Протокол № 10 від « 14 » листопада 2017 р.

Київ 2017

Укладач:

Цитлес І.В. – старший майстер виробничого навчання Курсів удосконалення керівних кадрів НМЦ ЦЗ та БЖД м. Києва.

Рецензент:

Сімонов Ю.Г. – завідувач Курсів удосконалення керівних кадрів НМЦ ЦЗ та БЖД м. Києва.

Укладена відповідно до вимог керівних документів за узагальненим досвідом роботи викладацького складу Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності міста Києва на підприємствах, установах, організаціях столиці з метою надати допомогу посадовим особам з питань цивільного захисту у з'ясуванні основ державного управління у сфері цивільного захисту та вимог керівних документів щодо організації цивільного захисту на суб'єкті господарювання (СГ).

ЗМІСТ

Вступ	4
1.Завдання, обов'язки та структура суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту	6
2. Організація заходів цивільного захисту суб'єкта господарювання	10
2.1. Основи організації цивільного захисту на суб'єкті господарювання	15
3. Органи управління для реагування на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій	20
4. Планування діяльності у сфері цивільного захисту на суб'єкті господарювання	22
4.1 План реагування на надзвичайні ситуації	23
4.2 План цивільного захисту на особливий період	26
5. Методичні рекомендації по обладнанню інформаційно-довідкового куточка з питань цивільного захисту	28
5.1. Інформаційно-довідковий куточок	28
6. Список використаних джерел	30
Додатки:	
1.Наказ керівника суб'єкта господарювання «Про організацію цивільного захисту»	33
2. План реагування на надзвичайні ситуації суб'єкту господарювання	38
3. Схема місця розташування суб'єкту господарювання	47
4. Календарний план	48
5. Перелік органів управління СГ, сил і засобів	50
6. Схема зв'язку	51
7. Типова інструкція щодо дій персоналу невеликих підприємств при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій	52
8. Зразки методичних матеріалів для оформлення інформаційно - довідкового куточка	57
9. Примірний перелік документів з питань цивільного захисту, що розробляються суб'єктами господарювання	62
10. Скорочення, що вживаються у переліку	70

ВСТУП

Розширення масштабів людської діяльності, супроводжуване технологічними та екологічними проблемами, призводить до виникнення надзвичайних ситуацій (НС) техногенного і природного характеру, численних жертв серед населення, значних матеріальних втрат та порушень нормальних умов життєдіяльності людини.

Загострення воєнно-політичної обстановки в Україні, пов'язаної з анексією Росією Криму, вторгненням на континентальну територію України призвели до надзвичайної ситуації воєнного та соціального характеру державного рівня у Луганській та Донецькій областях. 26 січня 2015 року розпорядженням Кабінету Міністрів України № 47-р введено режим надзвичайної ситуації на території Луганської і Донецької областей (в зоні проведення Антитерористичної операції), а режим підвищеної готовності – на решті території України.

Зниження впливу на людину і зовнішнє середовище стихійного лиха, аварій та катастроф, наслідків війни на сході країни є злободенним в наш час. У цьому аспекті набувають практичної ваги питання прогнозування НС та запобігання їм. Вміння якісно проводити аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи в зоні НС, надавати необхідну допомогу постраждалому населенню дозволяє скоротити число загиблих, зберегти здоров'я людей, зменшити матеріальні втрати. Відповідно, зростає важливість підготовки працездатного населення для виконання вмілих дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій або небезпечних подій.

Отже, на підприємствах, в установах та організаціях, з метою завчасної підготовки працюючого персоналу до захисту від НС, зниження втрат від дії їх негативних наслідків, створення умов для підвищення стійкості роботи об'єктів, своєчасного проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, організовується цивільний захист (ЦЗ).

З 1 липня 2013 року введено в дію Кодекс цивільного захисту України, який регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагуванням на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту. Він визначає повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, права та обов'язки громадян України, іноземців та осіб без громадянства, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності. Стаття 4 Кодексу цивільного захисту України визначає, що «Цивільний захист – це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків та надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період».

Правовою основою цивільного захисту є Конституція України, Кодекс цивільного захисту України, інші закони України, а також акти Президента України та Кабінету Міністрів України.

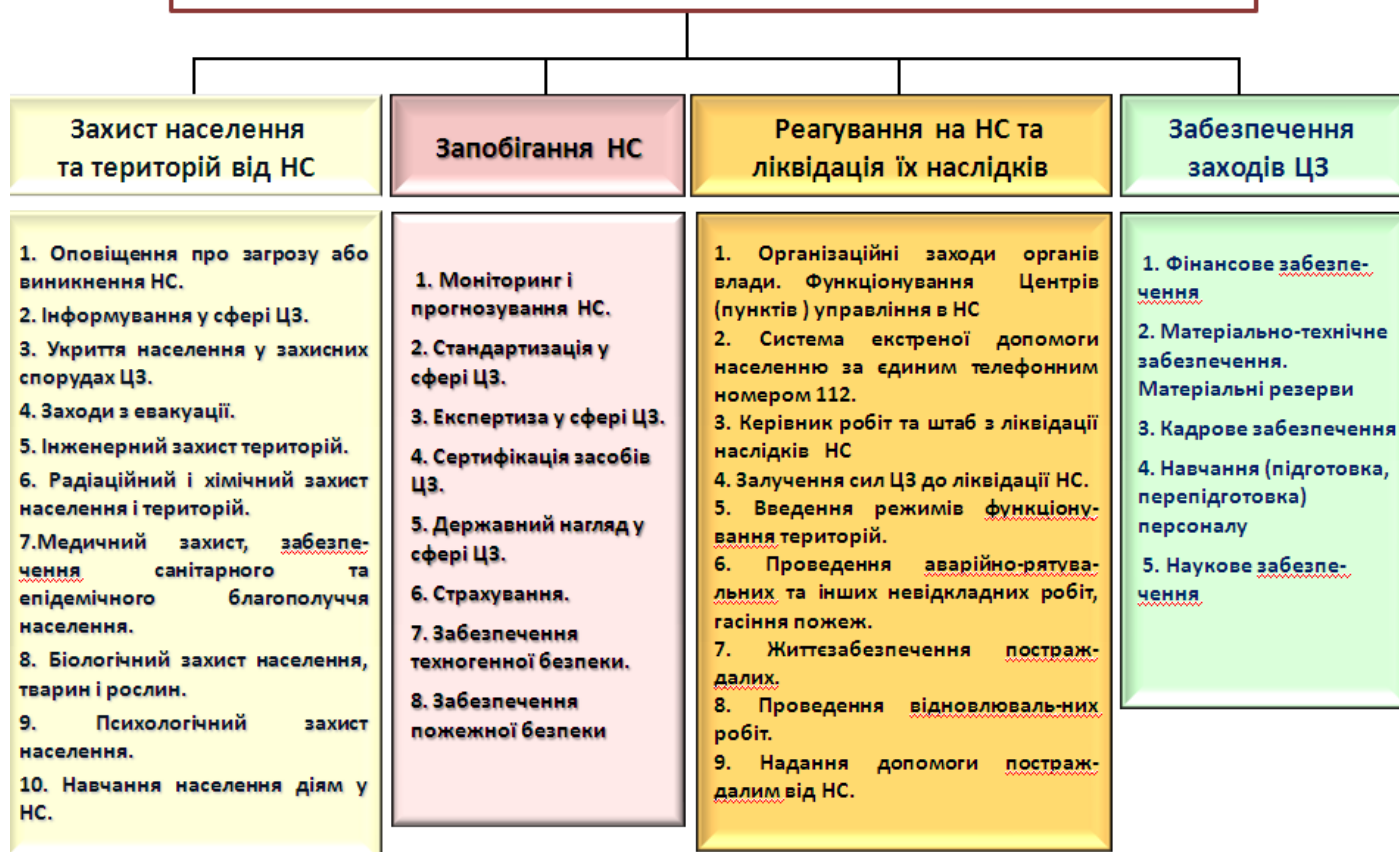
До основних складових цивільного захисту відносяться:

захист населення і територій від НС;

запобігання НС;

реагування на НС та ліквідація їх наслідків; забезпечення заходів цивільного захисту

Основні складові цивільного захисту

Отже, цивільний захист на підприємстві, в установі, організації організується з метою своєчасної підготовки об'єкта до захисту від наслідків надзвичайної ситуації та оперативного проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Згідно з законодавством в сфері ЦЗ керівництво підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності і підпорядкування планують і здійснюють необхідні заходи для захисту своїх працівників, об'єктів господарювання та довкілля від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, розробляють плани локалізації і ліквідації аварій (катастроф), створюють матеріальні резерви для попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, забезпечують своєчасне оповіщення своїх працівників про загрозу виникнення або про виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру, організують здійснення заходів з евакуації.

За таких умов основний тягар щодо запобігання, реагування, локалізації, ліквідації НС та їх наслідків на об'єктовому рівні лягає на органи управління і сили об'єктової ланки, а ефективність їх діяльності залежить від чітко визначених положень нормативно-правової бази в сфері ЦЗ.

Організацію діяльності органів управління ЦЗ здійснюють безпосередньо керівники об'єктової ланки єдиної державної системи цивільного захисту – керівники ЦЗ підприємств, установ та організацій та інших категорії керівних кадрів і фахівців, переважна більшість яких не має професійної підготовки, відповідних знань та досвіду у сфері ЦЗ.

Поряд з тим, існуюча нормативно-правова та методична база в сфері ЦЗ не забезпечують достатню чітку та вичерпну методичну підтримку керівників об'єктового рівня з питань організації діяльності в сфері ЦЗ, розподілу їх обов'язків та повноважень, оформлення та впровадження документів, управління силами та засобами у НС.

1.Завдання, обов'язки та структура суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту

Кодекс цивільного захисту України регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагуванням на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту, та визначає повноваження органів державної влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, права та обов'язки громадян України, іноземців та осіб без громадянства, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності.

Цивільний захист в Україні організовується на всіх підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форм власності і підпорядкування.

Об'єктовий рівень територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ є одним з найважливіших елементів протидії НС техногенного та природного характеру.

Суб'єкт господарювання - його органи управління, служби, сили та засоби становлять одну з головних складових в системі запобігання, реагування та ліквідації НС та їх наслідків, захисту життя і здоров'я робітників та службовців, рятування матеріальних та культурних цінностей, захисту навколишнього середовища.

Відповідно до ст. 55 Господарського кодексу України, суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Суб'єктами господарювання є:

1) господарські організації - юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до цього Кодексу, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку;

2) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

3. Суб'єкти господарювання (СГ) залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва.

Процес організації цивільного захисту (ЦЗ) на суб'єкті господарювання передбачає вирішення комплексу послідовних завдань:

1. Усвідомлення керівником завдань щодо організації ЦЗ (знання правових основ ЦЗ (ст.3 КЦЗУ), керівних документів, вимог ДСНС)

2. Вивчення дійсного стану справ з питань цивільного захисту на СГ. Оцінка рівня імовірного ризику надзвичайної ситуації на СГ

3. Прийняття рішення на організацію цивільного захисту. Створення структури ЦЗ на СГ (системи управління, зв'язку, оповіщення, сил та засобів ЦЗ).

4. Визначення та постановка завдань підлеглим по реалізації прийнятого рішення на організацію ЦЗ на СГ.

5. Організація розробки організаційних, плануючих, навчальних, методичних, інформаційних документів та матеріалів з питань ЦЗ на СГ.

6. Організація підготовки органів управління, навчання працівників СГ діям у надзвичайних ситуаціях.

7. Контроль, аналіз, корекція рішення та планів щодо організації цивільного захисту на СГ, забезпеченості засобами захисту, удосконалення навчально-матеріальної бази (НМБ) ЦЗ.

Таким чином, усвідомлення керівником СГ завдань щодо організації ЦЗ на СГ передбачає вивчення та виконання вимог Кодексу цивільного захисту України, а саме:

- ст. 5 «Класифікація надзвичайних ситуацій»;
- ст. 8 «Єдина державна система цивільного захисту(ЄДС)»;
- ст. 20 «Завдання і обов'язки СГ у сфері ЦЗ»;
- ст. 21 «Права та обов'язки громадян у сфері ЦЗ»;
- ст. 40 «Навчання працюючого населення»;
- ст. 41 «Формування культури безпеки життєдіяльності населення...»;
- ст.54 «Віднесення міст та СГ до відповідних груп і категорій цивільного захисту»;
- ст. 71 «Організація робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій»;
- ст. 91 п.3 «Навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань ЦЗ»;
- ст. 130 «Планування діяльності ЄДС ЦЗ»;
- ст. 140 «Відповідальність за порушення законодавства у сфері цивільного захисту».

На підставі вивчення досвіду роботи передових суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту можливо зробити висновок, що посадова особа з питань цивільного захисту є найближчим та досвідченим помічником керівника СГ у реалізації державної політики у сфері цивільного захисту

Ознайомившись з Кодексом ЦЗ, Положенням про єдину державну систему цивільного захисту (постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 року № 11) керівник СГ, спільно з особою з питань цивільного захисту зрозуміє механізм реалізації державної політики у сфері цивільного захисту, своє місце у відповідній ланці ЄДС ЦЗ, з'ясує на яку підтримку може розраховувати на місцевому, регіональному та державному рівні.

Єдина державна система цивільного захисту (далі - ЄДС ЦЗ) – сукупність органів управління, сил і засобів центральних та місцевих органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, виконавчих органів рад, підприємств, установ та організацій, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту.

Безпосереднє керівництво діяльністю територіальної підсистеми, її ланок здійснюється посадовою особою, яка очолює орган, що створив таку підсистему, ланку. Тобто на об'єктовому рівні керівником цивільного захисту є відповідний керівник суб'єкту господарювання.

У складі єдиної державної системи цивільного захисту та її ланок функціонують:

- постійно діючі органи управління цивільного захисту,
- координаційні органи,
- сили цивільного захисту функціональних і територіальних підсистем.

Постійно діючими органами управління на об'єктовому рівні є керівні органи підприємств, установ та організацій, а також підрозділи (посадові особи) з питань цивільного захисту, які утворюються (призначаються) такими органами відповідно до законодавства.

Координаційними органами на об'єктовому рівні є - комісія з питань надзвичайних ситуацій підприємств, установ та організацій.

Для координації робіт з ліквідації наслідків конкретної надзвичайної ситуації на державному, регіональному, місцевому та об'єктовому рівні у разі потреби утворюються спеціальні комісії з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, діяльність яких провадиться відповідно до положень про такі комісії.

Для забезпечення управління у режимі повсякденного функціонування органами управління та силами цивільного захисту, координації їх дій, здійснення цілодобового чергування та забезпечення функціонування системи збору, оброблення, узагальнення та аналізу інформації про обстановку в районах виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктовому рівні функціонують чергові (диспетчерські) служби підприємств, установ та організацій (у разі їх утворення).

Єдина державна система цивільного захисту залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла, функціонує у режимах:

- 1) повсякденного функціонування;
- 2) підвищеної готовності;
- 3) надзвичайної ситуації;
- 4) надзвичайного стану.

В особливий період єдина державна система цивільного захисту функціонує відповідно до Кодексу цивільного захисту України та з урахуванням особливостей, що визначаються згідно з вимогами законів України «Про правовий режим воєнного стану», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», а також інших нормативно-правових актів.

Сили цивільного захисту ЄДС ЦЗ

До сил цивільного захисту ЄДС ЦЗ відносяться:

оперативно-рятувальна служба цивільного захисту (функціонує в системі ДСНС України);

аварійно-рятувальні служби (державні, регіональні, комунальні, об'єктові та громадських організацій; спеціалізовані та неспеціалізовані; професійні та непрофесійні);

формування цивільного захисту (об'єктові і територіальні) утворюються для проведення великих обсягів робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, воєнних (бойових) дій чи терористичних актів, а також для проведення відновлювальних робіт, які потребують залучення великої кількості населення і техніки:

об'єктові – у суб'єктах господарювання, які володіють спеціальною технікою і майном, а працівники підготовлені до дій в умовах надзвичайних ситуацій;

територіальні (шляхом об'єднання об'єктових формувань цивільного захисту на відповідній території);

спеціалізовані служби цивільного захисту (енергетики, захисту сільськогосподарських тварин і рослин, інженерні, комунально-технічні,

матеріального забезпечення, медичні, зв'язку і оповіщення, протипожежні, торгівлі та харчування, технічні, транспортного забезпечення, охорони громадського порядку) утворюються для проведення спеціальних робіт і заходів з цивільного захисту та їх забезпечення, що потребують залучення фахівців певної спеціальності, техніки і майна спеціального призначення.

Спеціалізовані служби цивільного захисту утворюються:

об'єктові – на суб'єкті господарювання (шляхом формування з працівників суб'єкта господарювання ланок, команд, груп, що складають відповідні спеціалізовані служби цивільного захисту) - керівником суб'єкта господарювання;

галузеві – у системі центрального органу виконавчої влади (шляхом зведення об'єктових підрозділів у відповідну галузеву спеціалізовану службу цивільного захисту) - центральним органом виконавчої влади;

територіальні (шляхом об'єднання об'єктових підрозділів у відповідну територіальну спеціалізовану службу цивільного захисту місцевого рівня або об'єднання територіальних спеціалізованих служб цивільного захисту місцевого рівня у регіональну спеціалізовану службу цивільного захисту):

в Автономній Республіці Крим – Радою міністрів Автономної Республіки Крим або іншим органом, визначеним відповідно до нормативно-правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

в області, містах Києві та Севастополі, районі – місцевою державною адміністрацією;

у місті обласного значення – органом місцевого самоврядування;

пожежно-рятувальні підрозділи (частини);

добровільні формування цивільного захисту (утворюються під час загрози або виникнення надзвичайних ситуацій для проведення допоміжних робіт із запобігання або ліквідації наслідків таких ситуацій за рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, центрального органу виконавчої влади, місцевої державної адміністрації, органу місцевого самоврядування). До добровільних формувань цивільного захисту включаються громадяни на добровільних засадах.

Засоби цивільного захисту ЄДС ЦЗ

Засоби цивільного захисту - протипожежна, аварійно-рятувальна та інша спеціальна техніка, обладнання, механізми, прилади, інструменти, вироби медичного призначення, лікарські засоби, засоби колективного та індивідуального захисту, які призначені та використовуються під час виконання завдань цивільного захисту.

Наступним кроком пізнання та усвідомленні порядку організації ЦЗ на підприємстві, установі та організації є вивчення керівником СГ та посадовою особою з питань ЦЗ завдань та обов'язків суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту, визначених ст. 20 Кодексу ЦЗ. Основними з них є:

забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ на об'єктах суб'єкта господарювання;

забезпечення відповідно до законодавства своїх працівників засобами колективного та індивідуального захисту;

розміщення інформації про заходи безпеки та відповідну поведінку населення у разі виникнення аварії;

організація та здійснення під час виникнення НС евакуаційних заходів щодо працівників та майна суб'єкта господарювання;

створення об'єктових формувань ЦЗ відповідно до нормативно-правових актів, необхідної для їх функціонування матеріально-технічної бази і забезпечення готовності таких формувань до дій за призначенням;

проведення оцінки ризиків виникнення НС на об'єктах суб'єкта господарювання, здійснення заходів щодо неперевищення прийнятних рівнів таких ризиків;

здійснення навчання працівників з питань ЦЗ, у тому числі правилам техногенної та пожежної безпеки;

проведення спеціальних об'єктових тренувань і навчань з питань ЦЗ;

здійснення заходів ЦЗ, що зменшують рівень ризику виникнення НС;

забезпечення дотримання вимог законодавства щодо створення, зберігання, утримання, використання та реконструкції захисних споруд ЦЗ;

здійснення обліку захисних споруд ЦЗ, які перебувають на балансі (утриманні);

дотримання протиепідемічного, протиепізоотичного та протиєпіфітотичного режиму;

створення та використання матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків НС;

розроблення заходів щодо забезпечення пожежної безпеки, впровадження досягнень науки і техніки, позитивного досвіду із зазначеного питання;

розроблення та затвердження інструкцій і видання наказів з питань пожежної безпеки, здійснення постійного контролю за їх виконанням;

забезпечення виконання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, виконання вимог приписів, постанов та розпоряджень центрального органу виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сферах техногенної та пожежної безпеки;

утримання у справному стані засобів ЦЗ та протипожежного захисту, недопущення їх використання не за призначенням;

здійснення заходів щодо впровадження автоматичних засобів виявлення та гасіння пожеж і використання для цієї мети виробничої автоматики;

своєчасне інформування відповідних органів та підрозділів ЦЗ про несправність протипожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, закриття доріг і проїздів на відповідній території;

виконання інших завдань і заходів у сфері ЦЗ, передбачених нормативно-правовими актами.

Додатково для об'єктів підвищеної небезпеки:

створення диспетчерських служб відповідно до нормативно-правових актів, необхідних для забезпечення безпеки ОПН;

розроблення планів локалізації та ліквідації наслідків аварій на ОПН;

забезпечення аварійно-рятувального обслуговування ОПН суб'єкта господарювання;

утворення об'єктової аварійно-рятувальної служби;

створення об'єктового резерву.

2. Організація заходів цивільного захисту суб'єкта господарювання

Відповідно до вимог пункту 2 ст. 20 Кодексу ЦЗ, організація заходів цивільного захисту суб'єкта господарювання здійснюється підрозділами (посадовими особами) з

питань цивільного захисту, які створюються (призначаються) керівниками зазначених суб'єктів господарювання з урахуванням таких вимог:

1) у суб'єктах господарювання, віднесених до відповідних категорій цивільного захисту, з чисельністю працюючих понад 3 тисячі осіб створюються підрозділи з питань цивільного захисту;

2) у суб'єктах господарювання, а також закладах охорони здоров'я із загальною чисельністю працюючих та осіб, які перебувають на лікуванні, від 200 до 3 тисяч осіб та у суб'єктах господарювання, віднесених до другої категорії цивільного захисту, призначаються посадові особи з питань цивільного захисту;

3) у навчальних закладах з денною формою навчання з чисельністю 500 і більше осіб, які навчаються, призначаються посадові особи з питань цивільного захисту;

4) на суб'єктах господарювання з чисельністю працюючих до 200 осіб призначаються особи з питань цивільного захисту за рахунок штатної чисельності суб'єкта господарювання.

Після призначення на посаду особи з питань цивільного захисту, з метою набуття початкових знань, необхідно вжити заходів щодо направлення особи з питань цивільного захисту на функціональне навчання у НМЦ ЦЗ та БЖД.

Для довідки:

Відповідно вимог п.10 постанови Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 року № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту».

Особи керівного складу та фахівці органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, у перший рік призначення на посаду і періодично один раз на три - п'ять років зобов'язані проходити функціональне навчання.

Керівники суб'єктів господарювання визначають їх функціональні обов'язки (посадові інструкції) відповідно до вимог наказу МВС України від 20.04.2017р. № 325 «Про затвердження Типового Положення про підрозділ цивільного захисту суб'єктів господарювання», який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 16.05. 2017 р. за № 626/30494, що стосується конкретної особи з питань цивільного захисту, в залежності від особливостей діяльності суб'єкту господарювання.

Основними завданнями особи з питань цивільного захисту є:

організація виконання заходів у сфері цивільного захисту на об'єктах суб'єкта господарювання, спрямованих на захист працівників, майна і територій від надзвичайних ситуацій, зменшення ризику їх виникнення та забезпечення сталого функціонування суб'єкта господарювання в умовах надзвичайної ситуації і в особливий період;

забезпечення виконання завдань, створених суб'єктом господарювання, органами управління і силами цивільного захисту та підтримання їх готовності до дій за призначенням;

забезпечення виконання вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки.

Особа з питань цивільного захисту відповідно до покладених завдань:

забезпечує виконання заходів у сфері цивільного захисту на суб'єкті господарювання;

надає пропозиції, організовує та контролює виконання заходів щодо забезпечення дотримання вимог законодавства щодо створення, зберігання, утримання, використання та реконструкції захисних споруд цивільного захисту;

здійснює облік та веде документацію з утримання захисних споруд цивільного захисту, які перебувають на балансі (утриманні), організовує утримання їх та забезпечує готовність цих споруд до укриття людей у разі виникнення надзвичайних ситуацій;

організовує забезпечення працівників суб'єкта господарювання засобами індивідуального захисту органів дихання та засобами колективного захисту;

організовує (на хімічно небезпечному об'єкті) взаємодію з місцевими органами виконавчої влади щодо участі в забезпеченні засобами індивідуального захисту органів дихання непрацюючого населення, яке проживає в прогнозованій зоні хімічного забруднення цього суб'єкта господарювання;

забезпечує розміщення інформації (наочної агітації) про заходи безпеки та відповідну поведінку працівників і населення, яке проживає в зонах можливого ураження, у разі виникнення аварії на об'єктах суб'єкта господарювання;

організовує створення і забезпечення функціонування спеціальних, локальних і об'єктових систем оповіщення;

організовує виконання заходів щодо впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту, що зменшують ступінь ризику виникнення аварій, пожеж та вибухів на об'єктах суб'єкта господарювання;

здійснює планування та забезпечує контроль за підготовкою та проведенням під час виникнення надзвичайних ситуацій заходів з евакуації працівників та майна суб'єкта господарювання;

організовує та забезпечує проведення з працівниками індивідуального і курсового навчання за програмами підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях, особисто проводить інструктажі з питань цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки;

приймає активну участь у роботі комісії з питань надзвичайних ситуацій суб'єкта господарювання, забезпечує підготовку та контроль за виконанням її рішень;

розробляє проекти наказів керівника суб'єкта господарювання щодо організації та реалізації заходів цивільного захисту; (Додаток 1)

розробляє проект плану реагування на надзвичайні ситуації суб'єкта господарювання;

розробляє проект плану цивільного захисту суб'єкта господарювання на особливий період;

приймає участь у розробленні планів локалізації та ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, які належать до сфери управління суб'єкта господарювання;

розробляє план-графік проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, організовує його виконання та звітує за результатами проведених навчань, тренувань;

організовує та контролює проходження посадовими особами суб'єкта господарювання навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту;

готує звітні документи з питань цивільного захисту;

організовує та забезпечує виконання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, а також надає пропозиції щодо виконання вимог приписів, постанов та розпоряджень ДСНС України та її територіальних органів;

організовує проведення ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки суб'єкта господарювання;

організовує заходи з декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки суб'єкта господарювання;

організовує та контролює утримання у справному стані засобів цивільного захисту, недопущення їх використання не за призначенням;

забезпечує своєчасне інформування відповідних органів та підрозділів цивільного захисту про стан та виконання заходів цивільного захисту суб'єктом господарювання;

надає пропозиції керівнику суб'єкта господарювання щодо:

створення аварійно-рятувальних служб (на суб'єктах господарювання, які експлуатують об'єкти підвищеної небезпеки), об'єктових формувань цивільного захисту, спеціалізованих служб цивільного захисту, необхідних для їх функціонування та забезпечення готовності до дій за призначенням матеріально-технічної бази;

планування матеріальних та фінансових витрат для виконання заходів цивільного захисту, що зменшують рівень ризику виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання;

забезпечення відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України обов'язкового аварійно-рятувального обслуговування об'єктів підвищеної небезпеки суб'єкта господарювання, на яких існує небезпека виникнення надзвичайних ситуацій;

створення, накопичення, порядку зберігання і використання об'єктових матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

розроблення заходів забезпечення цивільного захисту, впровадження досягнень науки і техніки, позитивного досвіду із зазначеного питання;

розроблення інструкцій та проектів наказів з питань цивільного захисту, здійснення постійного контролю за їх виконанням;

готує пропозиції в межах компетенції до проектів наказів керівника суб'єкта господарювання;

забезпечує виконання інших завдань і заходів у сфері цивільного захисту, передбачених Кодексом цивільного захисту України та іншими нормативно-правовими актами.

Особа з питань цивільного захисту має право:

одержувати від інших підрозділів суб'єкта господарювання інформацію, необхідну для виконання покладених на нього завдань;

організовувати заслуховування інформації керівників інших структурних підрозділів та окремих фахівців керівного органу суб'єкта господарювання, керівників виробничих підрозділів (цехів, ділянок, ланок тощо) про стан виконання завдань і заходів з питань захисту населення і персоналу, територій від надзвичайних ситуацій, реагування на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків, готовності до дій у разі загрози або виникнення аварії чи надзвичайної ситуації;

залучати за згодою керівників фахівців інших підрозділів керівного органу та виробничих підрозділів суб'єкта господарювання до участі в розробленні заходів цивільного захисту;

ініціювати проведення нарад та створення робочих груп для відпрацювання питань цивільного захисту;

здійснювати за дорученням керівництва представництво суб'єкта господарювання в нарадах і робочих групах місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій.

вносити у встановленому порядку пропозиції щодо обмеження, а в разі потреби - припинення роботи суб'єкта господарювання, окремих цехів, експлуатації робочих місць до усунення порушень, які можуть призвести до виникнення надзвичайних ситуацій або загрожують життю та здоров'ю працівників;

ініціювати проведення в установленому порядку нарад з питань, що належать до компетенції.

Під час виникнення надзвичайної ситуації об'єктового рівня особа з питань цивільного захисту входить до штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Ознайомившись з вищезазначеними положеннями Кодексу ЦЗ керівник СГ, посадова особа з питань ЦЗ повинні з'ясувати статус суб'єкту господарювання, а саме:

1. категорія ЦЗ (*особливої важливості, I чи II категорії*) ст.54 КЦЗ.
2. об'єкт підвищеної небезпеки, потенційно-небезпечний об'єкт
3. звичайний, некатегорований суб'єкт господарювання

В залежності від цього буде залежити обсяг завдань з питань цивільного захисту, який потрібно буде виконати на підпорядкованому підприємстві, установі чи закладі.

Довідка:

Потенційно-небезпечні об'єкти (ПНО), підприємства - об'єкти, підприємства, на яких можуть використовуватися або виготовляються, переробляються, зберігаються чи транспортуються небезпечні речовини, біологічні препарати, а також інші об'єкти, що за певних обставин можуть створити реальну загрозу виникнення аварії.(Ст. 1 Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 року № 2245).

Хімічно небезпечні об'єкти (ХНО) – промислові об'єкти (підприємства) або їх структурні підрозділи, на яких знаходяться в обігу (виробляються, розвантажуються, використовуються у виробництві, розміщуються або складуються (постійно або тимчасово), знищуються тощо одна або декілька небезпечних хімічних речовин (НХР).

Об'єкти підвищеної небезпеки (ОПН) – об'єкти, на яких використовуються, виготовляються, переробляються, зберігаються або транспортуються одна або кілька небезпечних речовин (НР) чи категорій НР у кількості, що дорівнює або перевищує нормативно встановлені порогові маси, а також інші об'єкти як такі, що відповідно до закону є реальною загрозою виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру. (ст.1 Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 р. № 2245).

Усвідомивши завдання щодо організації ЦЗ керівник СГ:

здійснює вивчення дійсного стану справ з питань цивільного захисту на СГ; проводить оцінку рівня ризику надзвичайної ситуації на СГ, що передбачає: встановлення рівня ризику зумовленого експлуатацією об'єкта; зіставлення рівня ризику з прийнятним і вибір рішень з управління ним; оцінку можливості впливу зовнішніх сил за місцем розташування об'єкта.

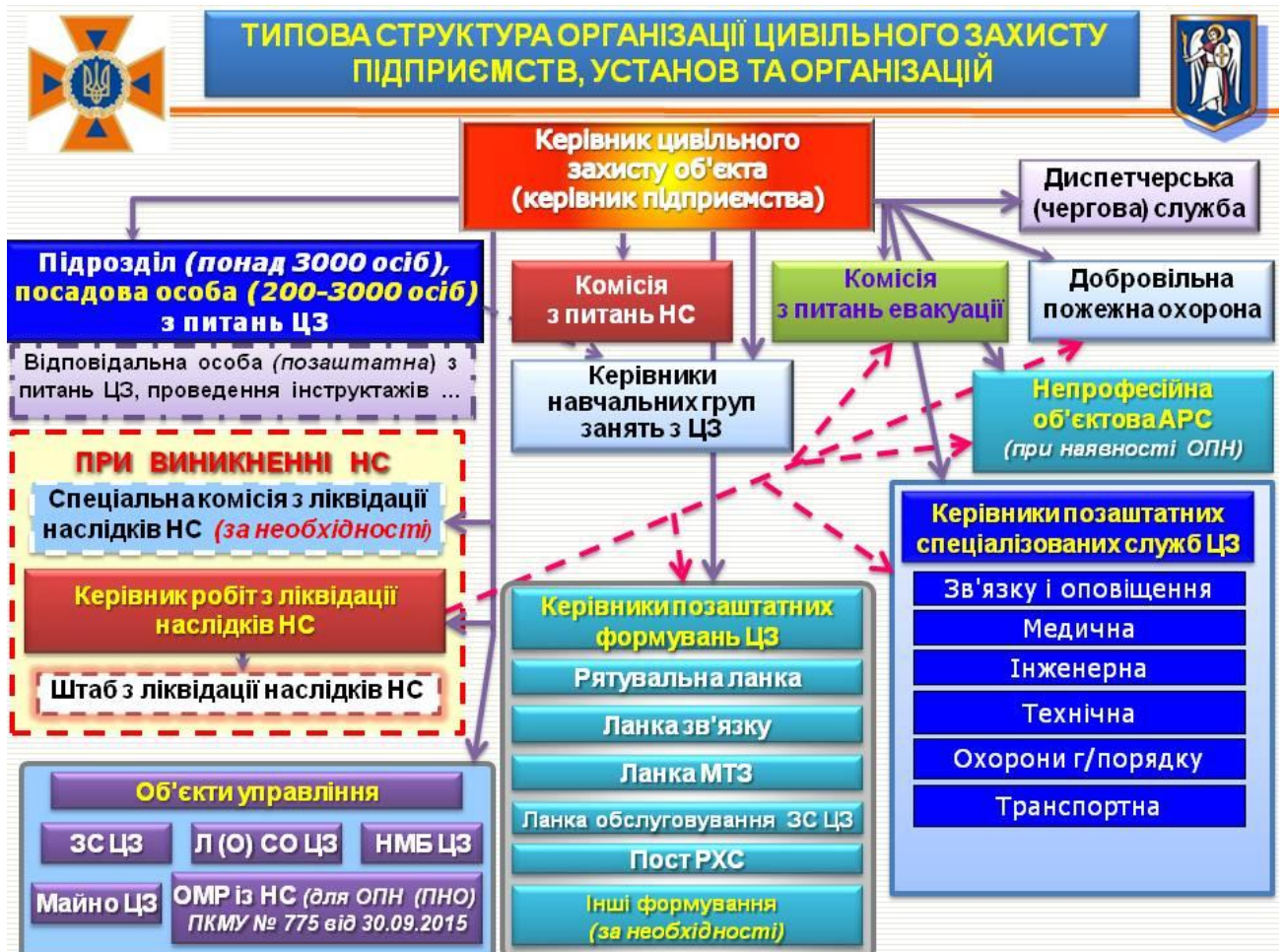
Усвідомивши завдання, оцінивши обстановку керівник визначає організаційну структуру цивільного захисту, яка спроможна ефективно виконати заходи у сфері цивільного захисту на конкретному підприємстві, установі чи організації.

Структура цивільного захисту конкретного суб'єкта господарювання визначається виходячи:

- із завдань ЦЗ конкретного об'єкта;
- категорійності об'єкта та чисельності працюючих;

- потенційної або реальної небезпеки техногенного та природного характеру, яка може утворитися на підпорядкованій території та за її межами.
- вірогідності виникнення НС (аварій), на об'єктах, які експлуатує СГ, (рівня ризику);
- місця розташування СГ по відношенню до зовнішніх загроз.

Типова організаційно-структурна побудова цивільного захисту суб'єкта господарювання, його органів управління (ОУ) і сил ЦЗ представлена на мал 1.

мал. 1. Типова структура цивільного захисту СГ.

2.1 Основи організації цивільного захисту на суб'єкті господарювання

Типову структуру ЦЗ об'єктового рівня, яка представлена на мал. 1, складають:

1. Органи управління:

- 1.1 Постійні органи управління (ОУ) цивільного захисту, до складу яких входять: керівник ЦЗ підприємства, установи та організації; (посадова особа) з питань ЦЗ, позаштатний працівник – відповідальна особа) або структурний підрозділ з питань ЦЗ; система повсякденного управління ЦЗ об'єкта – чергові та диспетчерські служби.

1.2 Координуючі органи управління:

комісія з питань надзвичайних ситуацій (НС);

1.3 Органи управління з ліквідації наслідків НС:

спеціальна комісія з ліквідації наслідків НС;

керівник робіт з ліквідації наслідків НС;

штаб з ліквідації наслідків НС

об'єктова комісія з питань евакуації

2. Сили ЦЗ

непрофесійні аварійно-рятувальні служби (на ОПН);
спеціалізовані служби цивільного захисту;
формування цивільного захисту.

3. Засоби ЦЗ

захисні споруди ЦЗ;
засоби РХЗ, пожежогасіння;
матеріальні резерви.

Згідно з чинним законодавством у сфері ЦЗ на керівництво СГ покладаються завдання з управління і організації ЦЗ, які вирішуються безпосередньо через планову, організаційну, повсякденну та оперативну діяльність. Функціональні обов'язки, права та повноваження керівників всіх рівнів об'єктової ланки реалізуються у відповідності до розроблених нормативних документів та положень про служби, формування та інші підрозділи ЦЗ підприємства, установи та організації.

Для забезпечення управління ЦЗ на об'єктах господарювання створюються відповідні системи управління, що включають чергові та диспетчерські служби, пункти управління, системи оповіщення і зв'язку, а також системи і засоби автоматизації та інформування.

Повноваження та обов'язки керівника ЦЗ на об'єктах господарської діяльності безпосередньо виконують керівники даних підприємств, установ та організацій.

Керівник ЦЗ - керівник підприємства, установи, організації здійснює загальне керівництво ЦЗ СГ, її ОУ, силами і засобами.

Керівник ЦЗ підприємства, установи та організації відповідає:

за організацію та стан ЦЗ, постійну готовність ОУ ЦЗ, сил і засобів на підпорядкованому йому об'єкті.

Безпосередньо він підпорядковується відповідному керівнику відомства чи галузі, у структурі якої знаходиться об'єкт, в оперативному відношенні та за територіальним принципом - керівнику ЦЗ району та міста.

Створена структура ЦЗ на СГ вводиться в дію наказом керівника СГ.

Наказ «Про організацію та ведення цивільного захисту» в «назва підприємства» складається з констатуючої, розпорядчої частин та організації контролю виконання даного наказу. Варіант наказу наведений у додатку 1.

Основні питання створення структури системи цивільного захисту на СГ.

Для координації діяльності підприємств, установ та організацій, пов'язаної з техногенно-екологічною безпекою, захистом населення і територій, запобіганням і реагуванням на НС керівними органами підприємств, установ та організацій утворюються комісії з питань НС.

Порядок забезпечення діяльності комісій з питань НС об'єктового рівня здійснюється відповідно до положення про такі комісії.

Положення про об'єктову комісію та її персональний склад комісії затверджується рішенням керівника СГ.

Об'єктова комісія у своїй діяльності додатково керується рішеннями відповідної регіональної або місцевої комісії з питань ТЕБ та НС Київської міської та районних у місті Києві державних адміністрацій.

У зв'язку з нормативною не визначеністю, головою комісії, як правило, призначається заступник керівника суб'єкта господарювання, секретарем – посадова особа з питань ЦЗ

Основні завдання комісії:

- планування роботи з розгляду питань, пов'язаних із запобіганням виникненню НС;
- забезпеченні безаварійної роботи суб'єкта господарювання в режимі повсякденного функціонування та у разі виникнення НС;
- координація дій органів управління, сил та засобів суб'єкта господарювання у разі виникнення (загрози виникнення) НС, під час реагування на зазначену ситуацію;
- організація першочергових заходів з ліквідації наслідків НС об'єктового рівня;
- участь у здійсненні інших заходів у сфері ЦЗ та техногенно-екологічної безпеки.

Комісія здійснює свою діяльність у режимах:

повсякденної діяльності:

- керівництво повсякденною діяльністю об'єкта;
- розробка заходів з попередження НС, зменшення втрат у разі їх виникнення;
- керівництво заходами із забезпечення сталої роботи виробництва у разі загрози і виникнення НС;
- організація контролю та спостереження за станом навколишнього середовища, потенційно небезпечних ділянок виробництва;
- прогнозування виникнення НС і масштабів їх наслідків;
- забезпечення постійної готовності сил та засобів до дій у НС;
- створення фондів матеріальних і фінансових ресурсів для протидії НС;
- організація підготовки та перепідготовки посадових осіб підприємства, установи чи організації, навчання персоналу діям у НС;
- визначення структурним підрозділам підприємства, установи та організації ступені їх участі в заходах по запобіганню і реагуванню на НС;
- визначення тимчасових заходів в залежності від виду та характеру НС;

підвищеної готовності:

- виконання заходів режиму повсякденної діяльності;
- посилення спостереження та контролю за станом навколишнього середовища, потенційно небезпечних ділянок виробництва;
- приведення до стану підвищеної готовності сил та засобів, які є в наявності, уточнення планів їх дій;
- проведення заходів зі зменшення загрози виникнення НС або максимального зниження дій можливого негативного фактору;
- введення цілодобового чергування членів комісії (в залежності від рівня НС);

надзвичайної ситуації:

- виконання заходів підвищеної готовності;
- керівництво проведенням комплексу тимчасових заходів з оповіщення посадових осіб, персоналу і населення, захист персоналу та локалізація джерел НС;
- оцінка масштабів НС, втрат та можливого матеріального збитку;
- організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, заходів з ліквідації наслідків НС;
- визначення режиму доступу та поведінки в районі (зоні) НС, забезпечення громадського порядку на території підприємства, установи та організації;
- організація розвідки, збору та обліку інформації про динаміку розвитку НС, заходах, які здійснюються;
- своєчасне інформування про ситуацію, що склалася, та прийнятих заходах керівного складу підприємства, установи чи організації;
- підготовка пропозицій щодо залучення додаткових сил і засобів до ліквідації НС та її наслідків;

надзвичайного стану:

здійснюються заходи, передбачені Законом України «Про правовий режим надзвичайного стану».

Об'єктова комісія має право:

брати участь в розслідуванні причин виникнення НС та приймати рішення згідно з покладеними завданнями;

заслуховувати на своїх засіданнях звіти керівників структурних підрозділів об'єкта про виконання прийнятих комісією рішень та стану справ з питань запобігання і реагування на НС;

залучати відомчі та територіальні органи нагляду (за узгодженням), провідних фахівців відповідної функціональної підсистеми ЄДС ЦЗ до проведення перевірок та експертиз потенційно небезпечних ділянок виробництва (технологічних ліній), забезпечення безпеки персоналу та населення, навколишнього середовища.

Рішення об'єктової комісії, що оформлюється протоколом, обов'язкове до виконання усіма структурними підрозділами об'єкта та усіма організаціями, що знаходяться на його території (незалежно від форм власності та підпорядкування). Протоколи підписуються головою та відповідальним секретарем комісії.

Комісія розробляє і представляє керівнику СГ:

- розрахунки для створення фондів матеріальних та фінансових ресурсів;
- кошторис витрат на утримання та оснащення сил і засобів, системи оповіщення, управління, зв'язку на заходи з попередження НС.

Для планування, підготовки та проведення захисту працівників шляхом евакуації на суб'єктах господарювання утворюються тимчасові органи з евакуації. До них належать комісії з питань евакуації, збірні пункти евакуації, проміжні пункти евакуації, приймальні пункти евакуації. Питання організації заходів з евакуації буде розглянуто на окремому занятті.

Особливо ретельно потрібно підійти до створення сил цивільного захисту об'єктового рівня, основу яких складають спеціалізовані служби та формування ЦЗ.

Об'єктові спеціалізовані служби ЦЗ (енергетики, захисту сільськогосподарських тварин і рослин, інженерні, комунально-технічні, матеріального забезпечення, медичні, зв'язку та оповіщення, протипожежні, торгівлі та харчування, технічні, транспортного забезпечення, охорони громадського порядку) утворюються керівником суб'єкта господарювання для проведення спеціальних робіт і заходів з ЦЗ та їх забезпечення, що потребують залучення фахівців певної спеціальності, техніки і майна спеціального призначення шляхом формування з працівників суб'єкта господарювання ланок, команд, груп.

Організаційну структуру спеціалізованої служби ЦЗ визначає керівник суб'єкта господарювання залежно від конкретної техногенно-екологічної та природної обстановки, виробничих умов, вірогідності впливу НС, необхідних обсягів виконання завдань під час ліквідації НС у мирний час та в особливий період, наявності та стану необхідної бази.

Спеціалізовану службу очолює особа, яку призначає керівник суб'єкта господарювання, з числа посадових осіб підприємства, установи чи організації.

Працівників, які зараховуються до складу спеціалізованої служби, необхідно поінформувати про умови виконання обов'язків, небезпечні і шкідливі фактори, можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права і обов'язки працівника при роботі в таких умовах. Під час залучення сил і засобів до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт вони звільняються від виконання своїх штатних функціональних обов'язків за займаною посадою.

Порядок утворення та функціонування спеціалізованих служб ЦЗ визначається положенням про них, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 8 липня 2015 року № 469.

Об'єктові формування ЦЗ утворюються суб'єктом господарювання для проведення великих обсягів робіт з ліквідації наслідків НС, воєнних (бойових) дій чи терористичних актів, проведення відновлювальних робіт, що потребують залучення великої кількості населення та техніки у суб'єктів господарювання, які володіють спеціальною технікою та майном, а працівники підготовлені до дій в умовах НС.

Об'єктові формування ЦЗ утворюються суб'єктами господарювання, які мають чисельність працюючого персоналу понад 50 осіб і володіють транспортною, будівельною, комунальною, медичною, пожежною та іншою спеціальною технікою і відповідають одній з таких умов:

- віднесені до відповідної категорії ЦЗ (особливої важливості, першої або другої категорії);
- мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави та (або) продовжують свою виробничу діяльність в особливий період, експлуатують ОПН або ПНО.

Підставою для створення об'єктових формувань ЦЗ є Порядок утворення, завдання та функції формувань ЦЗ, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2013 року № 787.

Залежно від призначення формування ЦЗ можуть бути рятувальні, аварійно-відновлювальні, аварійно-технічні, пожежні, інженерні, медичні, транспортні, ремонтні, а також формування радіаційного та хімічного спостереження, санітарної обробки людей, спеціальної обробки майна, одягу та транспорту, матеріально-технічного забезпечення, зв'язку, обслуговування захисних споруд ЦЗ тощо.

Організаційна структура кожного виду формувань ЦЗ, порядок їх оснащення технікою і майном визначені наказом МВС України «Про затвердження Примірного положення про формування цивільного захисту» від 31 жовтня 2015 року № 113. До формувань ЦЗ призначаються на добровільній основі працівники суб'єктів господарювання, які здатні за станом здоров'я виконувати роботи в умовах НС, у тому числі чоловіки віком від 18 до 60 років та жінки – від 18 до 55 років, за винятком вагітних жінок, жінок, які мають дітей віком до 8 років, інвалідів I та II групи, та осіб, які входять до складу професійних аварійно-рятувальних служб. У разі призову працівників на військову службу під час мобілізації, формування ЦЗ доукомплектовуються працівниками, які не призначені для доукомплектування Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення та Державної спеціальної служби транспорту, не залучені до роботи в оборонній сфері та сфері забезпечення життєдіяльності населення.

Призначення працівників до формувань ЦЗ та керівників цих формувань здійснюється відповідно до укладеного трудового договору суб'єктами господарювання згідно з рішенням про утворення таких формувань, відповідно до вимог пунктів 26-28 наказу ДСНС України від 12.07.2016 № 335 «Про затвердження Примірного Переліку документів з питань цивільного захисту, що розробляються центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання»

Чисельність працівників, які призначаються до складу формувань ЦЗ, не повинна перевищувати 10-15% загальної чисельності працюючих суб'єкта господарювання.

Основні завдання формувань ЦЗ визначаються з урахуванням наявної спеціальної техніки, майна та підготовлених працівників і можуть включати:

- проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації НС (крім аварійно-рятувального обслуговування суб'єктів господарювання та окремих територій), у тому числі ситуацій, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій або терористичних актів;
- проведення відновлювальних робіт, що потребують залучення великої кількості людей та техніки у мирний час та в особливий період;
- здійснення заходів щодо життєзабезпечення об'єкта, що постраждав від НС, воєнних (бойових) дій або терористичних актів;
- виконання робіт з локалізації зони впливу шкідливих і небезпечних факторів, що виникають під час аварійних ситуацій і аварій на ОПН;
- гасіння великих пожеж;
- проведення спеціальної обробки техніки, будівель, майна, територій та санітарної обробки людей;
- інженерне, транспортне, матеріально-технічне забезпечення заходів ЦЗ;
- забезпечення функціонування системи зв'язку ЦЗ; обслуговування захисних споруд ЦЗ.

Облік працівників, техніки і майна, визначених для використання під час проведення аварійно-відновлювальних робіт, ведеться суб'єктами господарювання, що утворили формування. За працівниками закріплюються визначені для використання під час проведення аварійно-відновлювальних робіт техніка та майно суб'єктів господарювання, що утворили формування, в обсягах, передбачених у положеннях про відповідне формування.

Підготовка формувань ЦЗ організовується і здійснюється відповідно до:

Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту (постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 р. № 443);

Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 р. № 444);

Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту (постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 р. № 819);

щорічних планів комплектування НМЦ ЦЗ та БЖД м. Києва з навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту на 201 рік, що затверджуються розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації);

щорічних планів основних заходів ЦЗ функціональних та територіальних підсистем і організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у НС.

Залучення формувань ЦЗ до дій за призначенням здійснюється згідно з планами реагування на НС, планами взаємодії органів управління та сил ЦЗ у разі виникнення НС, планами локалізації та ліквідації наслідків аварії, планами ЦЗ на особливий період.

3. Органи управління для реагування на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій.

Наступним важливим кроком з організації цивільного захисту на СГ є створення органів управління з реагування на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків.

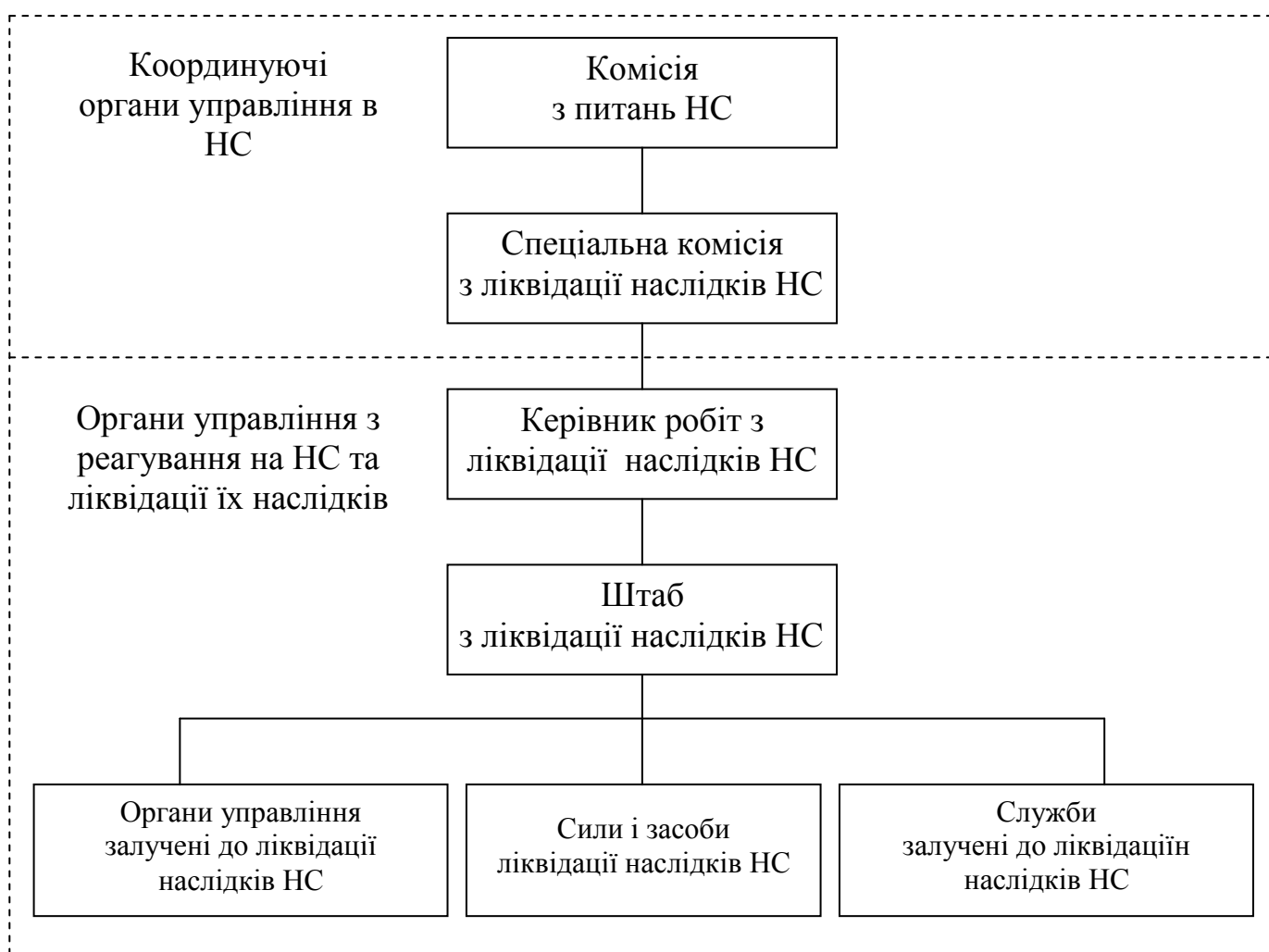
Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків відповідно вимог пп. 37 ст.2 Кодексу ЦЗ це – скоординовані дії суб'єктів забезпечення цивільного захисту, що здійснюються відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації, уточнених в умовах конкретного виду та рівня надзвичайної ситуації, і полягають в

організації робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею, рятування населення і майна, локалізації зони надзвичайної ситуації, а також ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

Відповідно до ст.71 Кодексу ЦЗ для координації дій органів управління та сил ЦЗ, а також організованого та планового виконання комплексу заходів та робіт з ліквідації наслідків НС:

- використовуються пункти управління та центри управління в НС;
- утворюються **спеціальні комісії** з ліквідації наслідків НС;
- призначаються керівники робіт з ліквідації наслідків НС;
- утворюються штаби з ліквідації наслідків НС;
- визначається потреба у силах ЦЗ яки залучаються до ліквідації наслідків НС.

Структура органів управління в надзвичайних ситуаціях об'єктового рівня

мал.2. Структура органів управління в надзвичайних ситуаціях об'єктового рівня

Особлива увага повинна бути приділена розробці документів довгострокової дії з питань ЦЗ на СГ, основними з яких є:

1. Наказ керівника суб'єкта господарювання «Про організацію цивільного захисту (назва суб'єкта) _____».

2. План реагування на надзвичайні ситуації (з додатками);
3. Документація комісії з питань надзвичайних ситуацій СГ (створення спеціальної комісії з ліквідації НС).
4. Документація комісії з питань евакуації (*назва суб'єкта*).
5. Документація керівників спеціалізованих служб і формувань ЦЗ.
8. Журнал обліку підготовки і перепідготовки у НМЦ ЦЗ та БЖД м. Києва керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, .
9. Схема організації зв'язку та оповіщення.
10. Функціональні обов'язки керівника СГ та посадової особи з питань ЦЗ.

4. Планування діяльності у сфері цивільного захисту

Відповідно до ст. 130 Кодексу цивільного захисту України, постанови Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 № 626 «Про затвердження Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту» для організації діяльності ЄДС ЦЗ суб'єктами господарювання розробляються та затверджуються:

план реагування на НС суб'єкта господарювання. Суб'єктами господарювання з чисельністю працюючого персоналу 50 осіб і менше розробляється та затверджується інструкція щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення НС, варіант інструкції наведений у додатку 3;

план цивільного захисту на особливий період (суб'єкта господарювання, який продовжує роботу у воєнний час та який віднесено до категорії ЦЗ);

план локалізації і ліквідації наслідків аварій на ОПН;

план проведення цільової мобілізації для ліквідації наслідків НС державного рівня у мирний час (відображаються у мобілізаційних планах суб'єктів господарювання окремим додатком).

За суттю у планах завчасно приймаються рішення про те, що робити, коли робити, хто буде робити, а також визначаються методи, способи і ресурси усіх видів, необхідні для виконання цих об'єктів і завдань та встановлюється їх взаємозв'язок.

Планування діяльності у сфері цивільного захисту є основною ланкою та організаційним початком всього процесу реалізації цілей цивільного захисту, оскільки прийняті в процесі її організації рішення визначають характер здійснення всіх інших функцій управління.

Відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12. 2015 року № 1052, з метою подальшого підвищення ефективності функціонування ЄДС ЦЗ ДСНС України видало наказ від 12.07.2016 року № 335 «Про затвердження Примірної переліку документів з питань цивільного захисту, що розробляються центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання», у якому визначено, у тому числі, перелік документів з питань цивільного захисту, що розробляються суб'єктами господарювання.

Виписка з наказу ДСНС України від 12.07.2016 року № 335, що стосується суб'єктів господарювання, наведена у додатку 4.

Відповідно до підпункту 1 п. 1 ст. 130 Кодексу цивільного захисту України у масштабах України, області, району, міста, суб'єкта господарювання розробляються плани реагування на надзвичайні ситуації, а суб'єкт господарювання з чисельністю працюючого персоналу до 50 чоловік і менше розробляє та затверджує Інструкції щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення надзвичайної ситуації.

Планування ЦЗ залежить від конкретних умов обстановки, як і прийняття рішення, може здійснюватися послідовним або паралельним методом. Можливе їх поєднання. Але яким би методом не здійснювалося планування, воно в усіх випадках передбачає правильний розподіл обов'язків між посадовими особами підрозділами і службами ЦЗ, чітке погодження їх діяльності при відпрацюванні документів.

З метою забезпечення організації та найбільш повного відпрацювання всіх питань роботи керівника, органів управління ЦЗ щодо планування ЦЗ можна розділити на три етапи: перший – організаційно-підготовчий; другий – практична розробка і оформлення документів об'єктового плану реагування на НС (інструкція щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення НС – для суб'єктів господарювання з кількістю працюючих менше 50 чол.); третій – погодження, розгляд, доопрацювання та затвердження плану реагування (далі – план).

На першому етапі визначається склад виконавців, складається календарний план роботи щодо розробки документів плану. Під керівництвом керівника підрозділу (посадової особи з питань ЦЗ) організовується вивчення керівних директив, вказівок старших начальників з питань планування, відповідних положень статутів, посібників і порадників, збір, аналіз і узагальнення вихідних даних, довідкових матеріалів та розрахунків, необхідних для планування, а також для оцінки можливої обстановки (зокрема: заходи, які необхідно виконувати; дані про потенційну небезпеку об'єктів, які розташовані поблизу галузевих об'єктів; розрахунки та дані щодо захисту робітників, службовців, їх сімей та населення, що мешкає в зонах можливого ураження; дані про сили ЦЗ та відомчі формування, які залучаються до спільного виконання завдань ЦЗ тощо). До виконавців доводяться основні завдання ЦЗ, розподіляються обов'язки між ними, уточнюються обсяги і послідовність розробки документів, строки їх виконання. При необхідності організовується підготовка виконавців на спеціальних заняттях у відповідних навчальних закладах у сфері ЦЗ.

4.1 План реагування на надзвичайні ситуації затверджується керівником і має наступні розділи:

Варіант структури плану реагування на НС суб'єкта господарювання

I. Вступна частина: обкладинка, титульний аркуш, зміст, перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів.

II. Основна (оперативна) частина

Розділ I. Загальні положення: призначення та мета плану; основні завдання СГ щодо реагування на НС; введення Плану в дію (в залежності від встановленого режиму функціонування)

Розділ II. Висновки з аналізу небезпеки на об'єктах суб'єкту господарювання

Для довідки:

При розробленні **розділу II** складається перелік виробництв (цехів, відділень, виробничих дільниць) і окремих об'єктів, на яких існує загроза виникнення аварій, а також визначається перелік усіх можливих небезпечних подій (аварій), в тому числі. й

малоймовірних, можливості і умови їх виникнення на об'єктах (технологічних блоках, апаратах, машинах тощо) у тому числі необхідно:

розглянути наявність небезпечних речовин, небезпечних режимів роботи обладнання і об'єктів;

визначити потенційні види безпеки для кожного об'єкту (технологічного блоку, апарату, машини тощо) і процесу, що проходять у ньому;

спрогнозувати сценарії виникнення і розвитку можливих аварій, що призводять до реалізації потенційних небезпек;

позначити небезпечні чинники, що притаманні визначеному виду безпеки, який реалізується під час аварії;

При здачі СГ своїх площ в оренду аналогічно викладаються основні дані про організації, що їх орендують.

Вихідні дані та матеріали стосовно характеристики об'єктів СГ та прилеглих об'єктів підготовлюються за сприяння служб СГ, головного технолога, енергетика, механіка або начальника виробництва.

Знаючи загальні характеристики об'єктів СГ, основні характеристики прилеглих об'єктів визначаються сценарії розвитку небезпечних подій (аварій), а також оцінюється можлива обстановка на території об'єкта СГ, як в результаті аварії на ньому самому, так і на сусідніх об'єктах, зокрема:

оцінюються наслідки впливу небезпечних чинників аварії (масштаби зон руйнування, ураження людей і зараження місцевості тощо) на сусідні об'єкти (території) і людей з урахуванням властивостей цих об'єктів і їхнього взаємного розташування для кожного рівня аварії:

визначаються безпечні зони й місця захисних споруд (сховищ, укриттів, споруд підвійного призначення), шляхів евакуації (такі, що не потрапляють під вплив небезпечних чинників аварії);

здійснюється оцінка можливості та умови переходу аварій від нижчого до вищого рівня в залежності від їх масштабу;

Маючи статистичні гідрометеорологічні дані та фізико-географічні умови місцевості, отриману інформацію (рекомендації) від відділу (управління) з питань НС районної у м. Києві державної адміністрації про небезпечні геологічні, гідрогеологічні та метеорологічні явища і процеси оцінюється обстановка на об'єктах СГ внаслідок НС природного характеру.

Розділ III. Організація і порядок виконання заходів щодо попередження надзвичайних ситуацій (в режимі повсякденного функціонування).

Для довідки:

При розробленні **розділу III** вказуються:

суб'єкти моніторингу і прогнозування НС на об'єктовому рівні, спостереження радіаційної і хімічної обстановки, виявлення вибуховонебезпечних концентрацій, а також порядок порядку опрацювання і передавання ним моніторингової інформації;

рішення, які спрямовані на попередження аварій локалізацію викидів (вилівів) НХР, займистих та горючих речовин, забезпечення вибухопожежонебезпечності будівель, споруд та технологічного обладнання;

заходи із забезпечення стійкого функціонування об'єктів (системи автоматичного управління, блокувань, сигналізації, а також безаварійної зупинки технологічного

процесу, основні (резервні) джерела електро-, тепло- газо- і водопостачання, а також системи зв'язку, фізичного захисту та охорони об'єкта);

заходи з підготовки та підтримання готовності керівного складу, органів управління та сил до реагування, навчання персоналу та позаштатних аварійних формувань діям в умовах аварії;

заходи щодо створення резервів матеріальних та фінансових ресурсів для запобігання та ліквідації наслідків аварій, умови та порядок їх використання.

Розділ IV. Організація і порядок виконання заходів при загрозі та/або виникненні надзвичайної ситуації

Для довідки:

При розробленні **розділу IV** визначаються **окремо** у режимі підвищеної готовності та надзвичайної ситуації, а саме:

перелік, порядок, терміни та контроль виконання заходів у відповідному режимі діяльності;

організація управління силами і засобами;

організація емоції при виконанні заходів.

Зазначаються:

порядок введення відповідних режимів діяльності;

організація оповіщення про загрозу та/або виникнення аварії та порядок інформування про ситуацію, що складається, прогноз її розвитку;

обов'язки посадових осіб щодо надання інформації та проведення оповіщення, хто, кому, куди, у які терміни, якими каналами (способами) передає інформацію (сигнали оповіщення).

Здійснюється розрахунок та визначається перелік, порядок та терміни виконання заходів щодо захисту персоналу та майна, а саме:

оповіщення адміністрації, робітників та службовців СГ про загрозу або виникнення НС;

порядок укриття персоналу у ЗС ЦЗ, спорудах підвійного призначення та найпростіших укриттях;

порядок видачі персоналу засобів індивідуального захисту та порядок виділення автомобільного транспорту для проведення заходів з евакуації;

вимоги до персоналу щодо дотримання протиепідемічних заходів при загрозі розповсюдження особливо небезпечних інфекційних захворювань;

Заходи щодо зберігання матеріальних цінностей у період загрози та виникнення НС

Розділу V. Організація забезпечення дій щодо реагування на НС

Для довідки:

При розробленні **розділу V** визначаються завдання щодо основних видів забезпечення (розвідки, медичного, хімічного, інженерного, протипожежного, матеріально-технічного) організації виконання завдань забезпечення та сили і засоби, які залучаються до їх виконання.

III. Додатки (текстові, графічні, картографічні та довідкові документи), що включають матеріали, які є необхідними для повноти плану реагування, але не можуть бути послідовно розміщені в основній частині плану через великий обсяг або способи відтворення.

Рекомендовано:

1. Аналітична довідка про результати аналізу небезпеки на об'єктах СГ;

2. Календарний план основних заходів у режимах підвищеної готовності та надзвичайної ситуації;
3. Перелік органів управління СГ, сил і засобів, що залучаються до реагування на загрозу та/або виникнення НС(у т.ч. взаємодіючих), їх реквізити, призначення та можливості;
4. Схема організації управління та взаємодії при реагуванні на загрозу та /або виникнення НС;
5. Схема зв'язку при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій
6. Цільові плани ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (по кожному виду прогнозованих НС)

IV. Відомості (аркуш) про погодження плану та його коригування. У цих відомостях поміщають інформацію за результатами погодження плану зацікавленими органами влади, а також результати проведеного та узгодженого коригування завірені підписами відповідних посадових осіб.

Організація узгодження, затвердження, коригування та введення в дію плану реагування на НС визначаються суб'єкта господарювання

Варіант плану реагування на НС суб'єкта господарювання наведений у додатку 2.

4.2 План цивільного захисту на особливий період

Особливий період-період функціонування національної економіки, державних органів, органів місцевого самоврядування, військових формувань, сил цивільного захисту, підприємств установ і організацій, а також виконання громадянами України свого конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, який настає з моменту оголошення рішення (доведення його до виконавців) про мобілізацію (крім цільової) в чи з моменту введення воєнного стану та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудований період після закінчення воєнних дій.

План цивільного захисту на особливий період розробляється для визначення обсягів, порядку організації, способів і строків здійснення заходів щодо цивільного захисту в режимі функціонування в умовах особливого періоду.

Особливий період-період функціонування національної економіки, державних органів, органів місцевого самоврядування, військових формувань, сил цивільного захисту, підприємств установ і організацій, а також виконання громадянами України свого конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, який настає з моменту оголошення рішення (доведення його до виконавців) про мобілізацію (крім цільової) в чи з моменту введення воєнного стану та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудований період після закінчення воєнних дій.

На початку організації роботи щодо розроблення плану цивільного захисту на особливий період суб'єкту господарювання посадовій особі з питань цивільного захисту необхідно:

Звернути увагу на узгодження вихідних даних для планування з органами управління територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ та /або їх ланками щодо:

вигодічних об'єктів (споруд, будівель), проти яких супротивником можуть бути застосовані засоби ураження та які можуть стати об'єктами спрямування дій ДРГ;

зон (районів) найбільш вірогідних руйнувань, можливого радіаційного, хімічного забруднення, біологічного зараження, масових пожеж, а також катастрофічного затоплення;

способів, маршрутів та районів (місць) завчасної евакуації персоналу СГ та членів їх сімей (прийому евакуйованих), а також матеріальних і культурних цінностей;

наявності та стану транспортних комунікацій, систем енерго-, газо-, водо-, теплопостачання, каналізації, матеріально-технічної бази, систем оповіщення, зв'язку й управління;

органів та структурних підрозділів територіальних органів і сил ЦЗ, які комплектуються працівниками, технікою, оснащенням, засобами індивідуального захисту за рахунок СГ;

можливого обсягу рятувальних та інших невідкладних робіт.

Після узгодження вихідних даних з органами управління територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ та /або їх ланками посадова особа з питань цивільного захисту формує вихідні дані для аналізу та врахування специфіки виробничих умов, людських, матеріальних та інших ресурсів самого СГ, а саме:

характеристика промислового потенціалу (характер діяльності, потужність, чисельність найбільш працюючої зміни, площа території, коротка характеристика споруд та будівель, устаткування тощо);

перелік небезпечних об'єктів (техногенних процесів) із зазначеним кількості небезпечних хімічних, легкозаймистих та вибухових речовин, що зберігаються чи використовуються у виробництві;

чисельність працівників найбільш працюючої зміни;

наявність, стан та місткість ЗС ЦЗ;

кількість та захисні властивості наявних споруд, які можуть бути пристосовані під укриття;

структура та склад, об'єктових органів управління, сил ЦЗ, їх укомплектованість працівниками, технікою, оснащенням, засобами індивідуального захисту;

обсяги матеріального резерву на ліквідацію наслідків застосування засобів ураження.

Посадова особа з питань цивільного захисту проводить розрахунки щодо:

прогнозованого аналізу обстановки у разі застосування засобів ураження з урахуванням впливу вторинних факторів ураження (зони можливого радіаційного, хімічного забруднення, біологічного зараження, масових пожеж, а також катастрофічного затоплення);

укриття персоналу СГ та визначення додаткової потреби у захисних спорудах, є штатний розклад на особливий період та у разі його відсутності;

можливого обсягу з проведення за основними видами рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах СГ;

орієнтовних втрат персоналу та сил ЦЗ.

На основі проведеної роботи посадова особа з питань цивільного захисту

Варіант структури плану цивільного захисту на особливий період.

Обкладинка, титульний аркуш, зміст, перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів.

Розділ І. Обстановка, що може скластися внаслідок застосування засобів ураження та виникнення НС в особливий період.

Розділ II. Заходи цивільного захисту в разі раптового нападу супротивника.

Розділ III. Порядок здійснення всіх заходів цивільного захисту під час планового переведення підприємства з режиму функціонування у мирний час в режим функціонування в умовах особливого періоду:

1. Порядок організації управління, оповіщення та інформування у разі переведення підприємства з режиму функціонування у мирний час в режим функціонування в умовах особливого періоду

2. Проведення рятувальних та інших невідкладних робіт

3. Укриття найбільш працюючої зміни у ЗС ЦЗ, а також працюючої зміни чергового і лінійного персоналу, які забезпечують життєдіяльність міст, що мають групу з ЦЗ

4. Організація і здійснення заходів радіаційного, хімічного та біологічного захисту

5. Медичне забезпечення заходів цивільного захисту

6. Проведення евакуації

7. Організаційні та інженерно-технічні заходи щодо забезпечення сталої роботи

8. Забезпечення дій органів управління та підрозділів цивільного захисту

9. Охорона (комендантська служба)

Додатки:

1. Обстановка, яка може скластися на підприємстві та прилеглий території на особливий період

2. Календарний план проведення основних заходів цивільного захисту

3. Список оповіщення та інформування керівного складу та працівників підприємства

4. План приведення сховища (ПРУ) у готовність до прийому людей, яких необхідно укрити

5. План-графік виконання заходів щодо підвищення стійкості роботи підприємства

6. Розрахунок забезпечення і порядок видачі засобів індивідуального захисту, приладів радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного контролю.

5. Методичні рекомендації по обладнанню інформаційно-довідкового куточка з питань цивільного захисту

5.1. Інформаційно-довідковий куточок

Інформаційно-довідковий куточок – спеціально виділене суб'єктом господарювання місце, у якому тематично оформлюються стенди та розміщуються інші наочні посібники, що забезпечують доступне донесення до визначеної категорії населення необхідної інформації, передбаченої програмою загальної підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях та повідомлень цивільного захисту на основі аналізу особливостей виробничої діяльності та місцевих умов про небезпеки, які можуть спричинити надзвичайні ситуації

Згідно Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444 та для отримання працівниками відомостей про конкретні дії у надзвичайних ситуаціях на

підприємствах, в установах, організаціях обладнуються з урахуванням особливостей виробничої діяльності інформаційно-довідкові куточки з цивільного захисту, що є частиною приміщення загального користування, у якій тематично оформлюються стенди, розміщуються схеми, навчальні посібники і зразки, передбачені програмами підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях.

Тематичне наповнення інформаційно-довідкового куточка

Тематичне наповнення інформаційно-довідкового куточка повинно враховувати реальні загрози, можливості та ресурси конкретного суб'єкту господарювання, щодо організації та виконання заходів цивільного захисту визначених об'єктовою плануючою документацією з питань реагування на надзвичайні ситуації, локалізації та ліквідації аварійних ситуацій та аварій, а також містити інформацію про наявні можливості та ресурси підприємства, установи, організації з протидії небезпечним факторам, що ймовірні для місця їх розташування.

Головними завданнями інформаційно-довідкових куточків є:

- роз'яснення правил поведінки та дій при загрозі або в умовах виникнення надзвичайних ситуацій;
- надання працівникам підприємств, установ, організацій необхідної інформації з питань цивільного захисту та повідомлень, розроблених на основі аналізу особливостей місцевих умов та ймовірних місцевих небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації;
- надавати інформацію про місця розташування сховищ і місць укриття та маршрути висування до них;
- ознайомлення з евакуаційними виходами і маршрутами виведення людей з небезпечної зони або евакуації.

Оформлення інформаційно-довідкового куточка.

При оформленні стендів інформаційно-довідкових куточків, як правило, передбачається висвітлення наступної інформації:

1. Загальні положення, у яких витягами із Законів України та інших нормативно-правових актів визначаються права та обов'язки населення щодо його дій в умовах можливих надзвичайних ситуацій.
2. Коротка характеристика можливих стихійних лих, аварій, катастроф, які найбільш імовірні на території підприємства, та зон забруднення *(за умов, що такі зони є)*.
3. Схема і порядок оповіщення населення та працівників працюючої зміни підприємства при виникненні надзвичайних ситуацій: єдиний сигнал цивільного захисту «УВАГА ВСІМ», зміст можливих екстрених інформаційних повідомлень, що передаються по радіо і телевізійним каналам, каналам провідного радіомовлення та порядок дій за ними.
4. Порядок дій при евакуації персоналу.
5. Телефони спеціальних служб (швидкої допомоги, міліції, пожежної безпеки, газового господарства та інші).
6. Порядок дій при виникненні надзвичайних ситуацій, які характерні для місця розташування підприємства, установи, організації.
7. Місця розміщення захисних споруд і маршрути руху до них.

8. Навчально-методична література.

Зразки методичних матеріалів для оформлення інформаційно-довідкового куточка наведені у додатку_____

Висновки:

Суб'єкт господарювання є основним елементом ЄДС ЦЗ, тому що в ньому зосереджена основна маса виробничих сил і засобів виробництва, а засоби виробництва є основними джерелами техногенної небезпеки, на які повинні спрямовуватися заходи щодо запобігання надзвичайним ситуаціям.

Запропоновані методичні рекомендації не є догмою і не повинні використовуватися як шаблон. Керівник, посадова особа з питань цивільного захисту має враховувати специфіку свого СГ і творчо підходити до організації і планування цивільного захисту.

Отримати електронну версію цих методичних рекомендацій та додатків до них можна написавши на адресу НМЦ ЦЗ та БЖД м. Києва: kco.kyiv@mns.gov.ua

Телефони для довідок – (044) 422-39-45.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України.
2. Кодекс ЦЗ України від 2 жовтня 2012р № 5403-VI.
3. Постанови Кабінету Міністрів України:
 - від 23.10.2013 № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту».
 - від 09.01.2014 № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту»;
 - від 11.03.2015 №101 «Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту»;
 - від 26.06.2013 № 443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту»;
 - від 26.06.2013 №444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
 - від 17.06.2015 № 409 року «Про затвердження Типового положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій»;
 - від 09.10.2013 № 787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту»;
 - від 13.09.2015 №775 «Про Порядок створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків НС»
 - від 9 серпня 2017 № 626 «Про затвердження Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту
4. Накази МВС України:
 - від 31.01.2015 № 113 «Про затвердження Примірною положення про формування цивільного захисту»

від 20.04.2017 № 325 «Про затвердження Типового Положення про підрозділ цивільного захисту суб'єкта господарювання»

від 26.12.2014 № 1406 «Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації»

5. Накази МНС України:

від 16.07.2009 № 409 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення планів цивільного захисту підприємств, установ, організацій на особливий період»

від 06.09.2004 № 44 (зі змінами наказ МНС від 08.08.2011 № 809) «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо планування і порядку проведення евакуації населення (працівників) у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру»

6. Методичні рекомендації з питань планування і організації транспортного забезпечення евакуаційних заходів у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного характеру та в особливий період (Затверджено наказом МНС України від 27.07.05 № 102)

7. Методичні рекомендації з питань організації планування та проведення евакуаційних заходів на об'єктах господарської діяльності у разі виникнення НС (Затверджено наказом МНС № 761 від 07 вересня 2010 р).

8. Накази ДСНС:

від 19.02.2016 № 83 «Про затвердження Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях»;

від 12.07.2016 № 335 «Про затвердження Примірною переліку документів з питань цивільного захисту, що розробляються центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання»

від 16 березня 2015 р. № 149 «Про організацію роботи штабу з ліквідації наслідків НС та забезпечення його готовності»

лист ДСНС України 21.02.2015 № 03-2684/171 Рекомендації щодо розроблення суб'єктами господарювання Планів та Інструкції щодо дій персоналу невеликих підприємств при загрозі або виникненні не

9. Розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації):

№ 988 від 1 жовтня 2015 року «Про територіальну підсистему міста Києва єдиної державної системи цивільного захисту»;

№ 1371 від 29 грудня 2016 року «Про затвердження Організаційно-методичних вказівок щодо навчання населення міста Києва діям у надзвичайних ситуаціях».

від 15 липня 2016 року № 565 «Про утворення комісії з питань евакуації при виконавчому органі Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)».

10. Перелік потенційно небезпечних об'єктів та об'єктів підвищеної небезпеки м. Києва на 2018 рік (Затверджено протоколом Постійної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій виконавчого органу Київради (КМДА) від 01.11.2017 року № 40)

10. Навчальний посібник «Організація управління цивільним захистом на місцевому рівні», за загальною редакцією П.Б.Волянського, К-2015 р.

11. Методичний посібник «Загальна підготовка працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях», ІДУ ЦЗ, К-2015 р.

12. Посібник «Організація управління цивільним захистом на підприємствах, в установах та організаціях» за загальною редакцією В.П.Квашука, К-2011р.

13. Методичні рекомендації з питань організації та реалізації заходів цивільного захисту в органах виконавчої влади на підприємствах, в установах і організаціях, К. УНДІ ЦЗ, 2015 –370 с.

15. Поради майстру виробничого навчання курсів цивільного захисту. Наукове видання. С.І. Осіпенко, 2017 р.

Бланк СГ
НАКАЗ

_____ 20__ року

№ _____

Про організацію цивільного захисту

в _____

(назва СГ)

Відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 443, Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444, Організаційно-методичних вказівок _____ районної в місті Києві державної адміністрації щодо навчання населення у 201_ році діям у надзвичайних ситуаціях безпосереднє керівництво системою цивільного захисту _____ здійснюю особисто.

(назва СГ)

З метою забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту в мирний час та в особливий період, керуючись п. 13.7.5 Статуту Товариства,

НАКАЗУЮ:

1. Призначити відповідальними за організацію та виконання заходів цивільного захисту на СГ за напрямками:

заступника директора з інженерно-технічних питань-головного інженера _____;

заступника директора з матеріального забезпечення – заступника з забезпечення _____;

фахівцем з питань цивільного захисту _____.

2. Для координації дій органів управління, сил та засобів суб'єкта господарювання у разі виникнення (загрози виникнення) НС, під час реагування на надзвичайну ситуацію створити комісію з питань НС у складі:

голова комісії - заступник директора з виробництва та реконструкції _____;

заступник голови комісії – головний енергетик _____;

секретар комісії – інженер-будівельник _____;

члени комісії:

головний метролог _____;

головний механік _____;

начальник проектно-будівельного відділу _____;

2.1. Голові комісії у термін до _____.201_ розробити та подати на затвердження Положення про Комісію з питань надзвичайних ситуацій підприємства, розподілити обов'язки між членами комісії.

3. Для планування, підготовки та проведення евакуації створити комісію з евакуаційних питань у складі:

голова комісії – заступник генерального директора з питань охорони праці та екології – _____;

заступник голови комісії – начальник відділу кадрів _____;

секретар комісії – діловод.

члени комісії:

начальник дільниці контрольно-вимірювальних приладів та автоматики _____;

інженер з охорони праці _____;

начальник господарського відділу _____;

3.1. Голові комісії з евакуаційних питань у термін до _____.2017 року розробити та подати на затвердження Положення про комісії з евакуаційних питань підприємства, розподілити обов'язки між членами комісії, узгодити з _____ районною в місті Києві державною адміністрацією пункти розміщення евакуйованих, які визначено згідно з планом евакуації _____ району.

3.2. Термін збору та готовності комісії до роботи встановити:

– у робочий час – 30 хв.

– у неробочий час – 1 год. 30 хв.

3.3. Голові комісії з евакуаційних питань у взаємодії з посадовою особою з питань ЦЗ до _____ розробити комплект робочої документації комісії, узгодити його із зацікавленими підприємствами, організаціями, установами (за необхідністю). Згідно з розробленими документами внести відповідні зміни та доповнення до Плану реагування на надзвичайні ситуації.

4. Для керівництва проведенням аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації об'єктового рівня та управління силами цивільного захисту підприємства, що залучаються до таких робіт, призначити:

керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації – директора з виробництва та реконструкції _____.

4.1. Для безпосередньої організації і координації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації рішенням керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації створити штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у складі:

_____;

_____;

_____.

5. Для проведення робіт з ліквідації наслідків НС, воєнних (бойових) дій чи терористичних актів, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт створити формування цивільного захисту у складі:

Рятувальна ланка у складі 6 осіб:

командир	
рятувальники – 4:	
різальник металу –1:	

Аварійно-технічна ланка у складі 6 осіб:

командир	
слюсарі-ремонтники – 5:	

Ланка пожежогасіння у складі 5 осіб:

командир	
пожежників – 4:	

Санітарний пост у складі 3 осіб:

командир	
сандружинники – 2:	

Пост радіаційного та хімічного спостереження у складі 3 осіб:

начальник поста	
спостерігачі за радіаційною та хімічною обстановкою – 2:	

Ланка зв'язку і оповіщення у складі 4 осіб:

командир	
радист	
телефоніст – 2:	

Група з обслуговування захисної споруди у складі 15 осіб:

командир	
ланки:	
зв'язку та розвідки у складі 3 особи:	
командир	
розвідник-хімік	
телефоніст	
із заповнення та розміщення осіб, які укриваються, у складі 2 осіб:	
командир	старший контролер чергової зміни ВПНСР
контролер	контролер чергової зміни ВПНСР
електропостачання, обслуговування фільтровентиляційного обладнання, водопостачання та каналізації у складі 3 особи:	
командир-електрик	
слюсар з обслуговування та ремонту систем вентиляції	
слюсар-сантехнік	
організації харчування у складі 2 особи:	
командир	
комірник-роздавальник	
медичного обслуговування у складі 4 особи:	
командир-лікар	
фельдшер	
сандружинники – 2:	

Ланка охорони громадського порядку у складі 5 осіб:

командир	
члени ланки – 4:	

(далі на рішення керівника суб'єкту господарювання)

6. Заступникам директора за напрямками, начальникам служб вжити заходів щодо забезпечення об'єктових формувань цивільного захисту відповідно табелю оснащення об'єктових формувань.

7. Посадовій особі з питань цивільного захисту:

до _____201__ розробити таблиць оснащення об'єктових формувань ЦЗ та до _____ надати мені на затвердження.

до _____ 20__ спланувати підготовку працівників підприємства на 20__ рік в Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності м. Києва з урахуванням періодичності проходження функціонального навчання, встановленої постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 року № 819 "Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту";

до _____201__ розробити Перспективний план підготовки осіб керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту та надати мені на затвердження;

до _____201__ підготувати Графік проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту у 20__ році, погодити його з територіальним управлінням ДСНС України у м. Києві та _____20__ надати мені на затвердження;

до _____201__ розробити проекти Програм загальної підготовки працівників (назва СГ) до дій у надзвичайних ситуація та Програм спеціальної підготовки для працівників об'єктових формувань цивільного захисту та _____20__ надати мені на затвердження;

проводити інструктаж осіб під час прийняття на роботу та працівників щороку за місцем роботи з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, до _____ матеріали для проведення інструктажу надати на затвердження голові комісії з питань НС, заступнику директора з виробництва та реконструкції _____.

8. Командирам об'єктових формувань ЦЗ до _____ відпрацювати та затвердити встановленим порядком документацію формувань.

8.1. Підготовку працівників формувань цивільного захисту здійснювати командирам формувань за Програмами спеціальної підготовки _____ у робочий час та під час проведення спеціальних об'єктових навчань (тренувань) з питань цивільного захисту.

9. Підготовку працівників суб'єкту господарювання, які не входять до складу об'єктових формувань цивільного захисту, здійснювати відповідно до Організаційно-методичних вказівок щодо навчання населення міста Києва цивільному захисту та діям у надзвичайних ситуаціях на рік за Програмами загальної підготовки відповідно до наказу ДСНС України від 06.06.2014 № 310 (у редакції наказу ДСНС України 08.08.2014 № 458

9.1. Для проведення занять з працівниками суб'єкту господарювання, які не входять до складу об'єктових формувань цивільного захисту, призначити керівниками навчальних груп з підготовки працівників СГ діям у надзвичайних ситуаціях:

Група № 1: керівник - заступник начальника цеху _____;
склад групи: конструкторський відділ, відділ контролю за якістю,
лабораторія приладів

Група № 2: керівник - _____

(далі за структурними підрозділами з розрахунку 20-30 ос. у групі)

10. Головному бухгалтеру _____ до _____ спланувати кошторис витрат на підготовку працівників підприємства у 20__ році в Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності м. Києва з урахуванням періодичності проходження функціонального навчання та придання необхідного майна для оснащення формувань цивільного захисту за заявкою фахівця з питань цивільного захисту.

11. Наказ довести до посадових осіб у частині що їх стосується.

12. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор _____

Додаток 2
Варіант

ПОГОДЖЕНО

Начальник відділу з питань НС
_____ району

(Підпис)

(ПІБ)

« _____ » _____ 201_ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник

(суб'єкту господарювання)_____
(підпис)

« _____ » _____ 201_ р.

П Л А Н

реагування на надзвичайні ситуації _____
(назва суб'єкту господарювання)

Розділ І. Загальні положення: призначення та мета плану; основні завдання СГ щодо реагування на НС; введення Плану в дію (в залежності від встановленого режиму функціонування)

План реагування на надзвичайні ситуації розроблений згідно вимог:

1. Кодексу Цивільного захисту України
2. Постанови Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 року № 841 «Про затвердження порядку проведення евакуації в разі загрози виникнення НС».
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему ЦЗ».
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 року № 626 «Про затвердження Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту».
5. Листа ДСНС України 06.03.2015 № 17-3/739 «Методичні рекомендації щодо порядку складання планів реагування у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій на підприємствах, установах та організаціях».
6. Доручення ДСНС України від 20 лютого 2015 року № 03-2618/171, від 21 лютого 2015 року № 03-2684/171 основні вимоги щодо розроблення планів реагування на надзвичайні ситуації та інструкцій щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій .
7. Лист ДСНС України від 06.03.2015 року № 17-3/739 «Методичні рекомендації щодо порядку складання планів реагування у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій на підприємствах, установах та організаціях»
8. Наказ МНС України від 16.07.2009 року № 494 «Методичні рекомендації щодо розроблення планів цивільного захисту підприємств, установ, організацій на особливий період»

План реагування на надзвичайні ситуації розробляється для організованого та планового виконання комплексу заходів і робіт у разі загрози та/або виникнення надзвичайної ситуації, припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею, рятування людей і майна, локалізації зони НС, а також ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

Основними завданнями реагування на НС є виконання комплексу планових заходів щодо локалізації і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, залучення для цього необхідних сил і засобів.

Мета:

координація дій органів управління СГ та сил цивільного захисту щодо припинення дії небезпечних факторів, викликаних нею, рятування працівників і майна, локалізації зони НС, запобігання заподіянню шкоди навколишньому природному середовищу;

забезпечення постійної готовності сил і засобів цивільного захисту до запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків.

План реагування на надзвичайні ситуації вводиться в дію рішенням керівника СГ у разі загрози (виникнення) надзвичайної ситуації на території СГ.

В залежності від масштабу та особливостей НС, яка прогнозується або виникла, на підставі рішення обласної, районної державної адміністрації та органів місцевого самоврядування в межах конкретної території може вводиться режим підвищеної готовності або режим надзвичайної ситуації.

Розділ II. Висновки з аналізу небезпеки на об'єктах суб'єкту господарювання

Для довідки: При розробленні розділу II. Висновки з аналізу небезпеки на об'єктах суб'єкту господарювання складається перелік виробництв (цехів, відділень, виробничих дільниць

_____ (СГ) розташовано в _____ частині _____ (населеного пункту) в _____ км від його геометричного центру, за адресою:

_____.

Територія СГ займає площу _____ км².

Рельєф місцевості: пологісний схил із зниженням у бік ріки _____, максимальна абсолютна висота місцевості в межах території об'єкта _____ м.

Об'єкт межує:

- на заході - з підприємством _____;
- на півночі - з _____;
- на північному сході і сході територія межує з вулицею _____ із житловим масивом 5-9-поверхових будинків;
- південно-східний бік території об'єкта виходить до ріки _____;
- у південну частину території ведеться затон від ріки _____, обладнаний із трьох боків причальними стінками для швартування суден із водотоннажністю _____ тонн.

З північного заходу через підприємство _____ на територію об'єкта заходить залізнична гілка.

Електропостачання СГ здійснюється від _____ центру електропостачання по підземній кабельній лінії.

Лінії електропостачання і зв'язку кабельні, підземні. На ділянці _____ м від СГ є повітряна високовольтна лінія електропередачі з напругою _____ кв. При урагані недостатній натяг проводів може привести до короткого замикання, пожежі, при обледенінні - обриву проводів через наростання на них льоду.

Теплопостачання здійснюється від міської ТЕЦ, закільцьованої з районною котельною. Теплоносієм є гаряча вода - для опалення приміщень і для технологічних процесів - гарячий пар. Прокладка теплових мереж - повітряна - на естакадах, по будинках - на кронштейнах.

На північному заході _____ м. від СГ розташована водонасосна станція № _____. У хлораторній ВНС може знаходитися до _____ тонн хлору в 5 герметичних контейнерах, місткість одного контейнера _____ тонн.

Радіус зони можливого зараження хлором із вражаючою концентрацією, при розгерметизації одного контейнера може бути до _____ м. Таким чином північна частина території об'єкту може опинитися (в залежності від напрямку і швидкості вітру) в зоні можливого ураження.

Головні ворота СГ виходять на магістральну вулицю _____. З протилежного боку території об'єкта знаходяться запасні ворота (виїзд) на вулицю _____.

Із заходу на схід через територію проходить міський каналізаційний безнапірний колектор. Труба колектора, діаметром _____ мм. заглиблена на _____ м, але в східній частині території труба проходить на поверхні землі довжиною _____ м. У випадку гідродинамічного удару при

зовнішніх механічних ушкодженнях можливий прорив каналізаційного колектора і затоплення стічними водами території.

Кількість працівників на об'єкті:

усього - _____ чол.;

інженерно- технічний персонал _____ чол.

працівників _____

Забезпечення працівників протигазами в кількості _____ шт. (____ %)., ватно - марлевими пов'язками в кількості _____ шт.

З метою здійснення укриття працівників на об'єкті є захисна споруда _____ класу з _____ режимом вентиляції, місткістю _____ чол. У захисній споруді встановлена дизельна електростанція тип _____, потужністю _____ у т.ч. для автономного електропостачання НЗ на випадок відключення від зовнішньої електромережі.

Маршрут руху до захисної споруди (безпечного місця) – вздовж паркану з південної околиці СГ.

З метою забезпечення протипожежного водопостачання на території об'єкта є _____ пожежних гідрантів. Кришки люків гідрантів пофарбовані в червоний колір.

Висновки:

СГ _____ знаходиться в зоні впливу від хімічно-небезпечного об'єкта (водонасосна станція), у разі аварії на якому північна частина території підприємства може опинитися в зоні ураження хлором.

Аварії на електромережах можуть привести до виникнення пожежі.

Може статися пожежа.

Загрозу виникнення НС також викликають особливості клімату (метеорологічні явища) – сильний вітер (шквал, смерч) зливи, град, ожеледиця.

У разі виникнення зазначених ситуацій вводяться в дію окремі розділи плану реагування на кожну надзвичайну ситуацію.

Проведення евакуації працівників здійснюється за Планом евакуації.

Розділ III. Організація і порядок виконання заходів щодо попередження надзвичайних ситуацій (в режимі повсякденного функціонування)

З метою виконання заходів щодо попередження надзвичайних ситуацій та підвищення готовності до реагування у разі їх виникнення, в режимі повсякденного функціонування:

Керівник СГ організовує проведення наступних заходів:

- 1) розробка наказу Про організацію цивільного захисту на СГ;
- 2) забезпечення працівників засобами колективного та індивідуального захисту;
- 3) розміщення інформації про заходи безпеки та відповідну поведінку населення у разі виникнення НС;
- 4) створення (на добровільних засадах) об'єктових формувань цивільного захисту та забезпечення їх необхідним майном, забезпечення готовності формувань до дій за призначенням;
- 5) організація навчання працівників з питань цивільного захисту, у тому числі правилам техногенної та пожежної безпеки;
- 6) розробка плану реагування на надзвичайні ситуації;
- 7) проведення спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту;

8) здійснення заходів цивільного захисту, що зменшують рівень ризику виникнення надзвичайних ситуацій;

9) забезпечення дотримання вимог законодавства щодо утримання, використання та реконструкції захисних споруд цивільного захисту;

10) створення матеріального резерву для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

11) розробка заходів щодо забезпечення пожежної безпеки, постійний контроль за їх виконанням.

Голова об'єктової комісії з питань надзвичайних ситуацій:

- організовує взаємодію з силами цивільного захисту відповідно до плану реагування на надзвичайні ситуації;

- керує роботою комісії щодо виконання заходів спрямованих на попередження виникнення надзвичайних ситуацій;

- планує та контролює виконання заходів, спрямованих на попередження виникнення НС;

- організовує підготовку працівників до дій у надзвичайних ситуаціях;

- організовує розробку заходів з підвищення надійності та сталості функціонування СГ в умовах НС.

Голова комісії з питань евакуації:

- розробляє та коригує план евакуації працівників та майна СГ;

- здійснює підготовку органів з евакуації до виконання завдань;

- здійснює уточнення списків на евакуацію працівників;

- підтримує взаємодію з комісією з питань евакуації району;

- організує планування вивезення майна на випадок евакуації.

Підготовка керівного складу органів управління та сил до реагування здійснюються в НМЦ ЦЗ та БЖД міста Києва.

Формування цивільного захисту.

Підготовка працівників, що входять до складу формувань цивільного захисту проводиться безпосередньо на СГ за програмою спеціальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань (тренувань) з питань цивільного захисту.

Практична підготовка керівного складу, органів управління та сил до реагування на НС здійснюються шляхом проведення спеціальних об'єктових навчань (тренувань) з питань цивільного захисту згідно з річним планом проведення тренувань, затвердженим керівником СГ та погодженим з територіальним підрозділом ДСНС України, затвердженим відповідним Головою районної в місті Києві державної адміністрації.

Розділ IV. Організація і порядок виконання заходів при загрозі та/або виникненні надзвичайної ситуації

а. Функціонування у режимі підвищеної готовності.

Підставами для введення режиму підвищеної готовності є:

- на державному рівні — загроза виникнення надзвичайної ситуації державного рівня;

- на регіональному рівні — загроза виникнення надзвичайної ситуації регіонального рівня;

- на місцевому рівні — загроза виникнення надзвичайної ситуації місцевого рівня.

на об'єктовому рівні - загроза виникнення надзвичайної ситуації на СГ.

Інформацію про загрозу або виникнення надзвичайної ситуацій на суб'єктах господарювання, в зоні можливого ураження яких, знаходиться НЗ, може отримати:

- від управління (відділу, сектору) з питань надзвичайних ситуацій РДА, РУ ГУ ДСНС України у м. Києві телефоном;

- від адміністрації потенційно-небезпечного об'єкта, в зоні можливого ураження від наслідків аварії на якому знаходиться СГ - телефоном та за допомогою вуличних гучномовців;

- з мереж загальнонаціонального, регіонального та місцевого радіомовлення і телебачення та інших технічних засобів передавання (відображення) інформації, після попереджувального сигналу «Увага всім!» (звуковим сигналом - уривчасте звучання електросирен, гудків підприємств і транспорту);

З отриманням повідомлення про загрозу виникнення НС, одночасно з проведенням заходів, які пропонуються в повідомленні органів виконавчої влади, до «Ч»+___ приводиться в готовність система управління:

- здійснюється оповіщення та збір керівного складу і особового складу комісії з питань НС, комісії з питань евакуації і до «Ч»+___;

- перевіряється і приводиться в готовність система зв'язку, - уточнюється порядок взаємодії з відповідними органами місцевої держадміністрації, силами цивільного захисту постійної готовності «Ч»+___;

- організується цілодобове чергування членів комісії з питань НС до «Ч»+___;

- уточнюються розрахунки щодо захисту персоналу та порядок забезпечення дій і заходів з цивільного захисту «Ч»+___.

Особа (секретар, черговий) СГ, яка отримала повідомлення про загрозу або виникнення НС та прогноз її розвитку, негайно доповідає керівнику СГ тел. _____ або особі, яка його заміщує.

У разі необхідності, за наказом керівника СГ, здійснюється оповіщення та збір керівного складу НЗ.

Загальний час на оповіщення

- у робочий час «Ч» + _____;

- у неробочий час «Ч» + _____.

Дії керівника СГ після одержання інформації про загрозу і виникнення надзвичайної ситуацій:

- віддає розпорядження голові комісії з питань надзвичайної ситуацій СГ на оповіщення і збір осіб керівного складу цивільного захисту; доводить обстановку до керівного складу СГ і віддає попередні розпорядження щодо захисту працівників;

- заслуховує голову комісії з питань НС про обстановку, що склалася;

- доповідає керівнику районної (міської) ланки територіальної підсистеми цивільного захисту про обстановку і вжиті заходи;

- контролює проведення заходів ЦЗ в обсязі й у терміни, зазначені в Календарному плані основних заходів ЦЗ при загрозі і виникненні НС);

- підбиває підсумки проведених заходів і уточнює завдання.

Голова комісії з питань надзвичайних ситуацій:

- контролює оповіщення і збір комісії;

- оцінює та з'ясовує обставини, які склалися на об'єкті (можливі обставини), масштаби та характер небезпеки для працівників;

- визначає завдання оперативній групі об'єкта (якщо передбачена);
- приймає запобіжне рішення по протидії НС (невідкладні заходи по захисту працівників, приведенню в готовність сил та засобів реагування);
- організує виконання прийнятих рішень і проведення заходів визначених у Календарному плані;
- інформує керівника СГ про обстановку і прийняті заходи протидії НС;
- уточнює при необхідності питання взаємодії та інші питання із районними службами ЦЗ;

Оперативна група – формується з введенням режиму підвищеної готовності з членів комісії з питань НС, осіб, які очолюють групи (ланки) цивільного захисту і окремих фахівців (відповідно до характеру загрози НС) з завданням:

- визначення обсягу і характеру можливого виникнення і подальшого розвитку ситуації;
- підготовка пропозицій керівництву СГ;

б) Функціонування у режимі надзвичайної ситуації.

Підставами для введення режиму надзвичайної ситуації є виникнення надзвичайної ситуації відповідного рівня.

Негайно, після отримання інформації про виникнення надзвичайної ситуації, здійснюється оповіщення та збір керівного складу об'єкту відповідно до схеми оповіщення.

Управління заходами і діями сил ЦЗ у разі виникнення НС здійснюється з пункту управління СГ (кабінет директора або інше приміщення обладнане засобами зв'язку).

З отриманням повідомлення про виникнення НС виконуються заходи, які проводяться при загрозі виникнення НС (в режимі підвищеної готовності), а також:

вживаються заходи щодо захисту персоналу ;
надається інформація місцевим органам виконавчої влади про обстановку, прийняті рішення і хід їх виконання.

Зв'язок і взаємодія в першу чергу налагоджується з:

- рятувальними службами:

оперативно-рятувальною (диспетчер ГУ ДСНС обл.) тел. №101

аварійною службою газу тел. №104

оперативним черговим відділу з питань НС _____ РДА у м.

Києві тел. № _____

- керівництвом штатних сил та засобів реагування на НС тел. № _____

- комісією з питань надзвичайних ситуацій _____ РДА у м. Києві тел.

№ _____

- комісії з питань евакуації району (міста) тел. № _____

- службами цивільного захисту району (міста):

медичною тел. № _____

охорони громадського (публічного) порядку, тел. № _____

іншими службами цивільного захисту району (міста)

Зв'язок управління, оповіщення та взаємодії організовується з використанням мереж телефонного зв'язку міської та АТС, мобільних операторів, системи гучномовного зв'язку.

Зв'язок управління, оповіщення та взаємодії організовується з використанням мереж телефонного зв'язку міської АТС, мобільних операторів, системи гучномовного зв'язку.

Розділ V. Організація забезпечення дій щодо реагування на НС

Медичне забезпечення.

Завдання медичного забезпечення полягає:

- в наданні домедичної допомоги працівникам постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій;
- завчасному створенні і підготовці працівників сан. посту (дружини);
- накопичення медичного та спеціального майна;
- навчання працівників способам надання домедичної допомоги та правилам дотримання особистої гігієни.

Для виконання завдань медичного забезпечення залучаються:

- медичний кабінет (пункт) СГ - термін готовності «Ч»+ 0.10;
- бригади швидкої медичної допомоги постійної готовності управління охорони здоров'я (БШМД) _____, тел.№ _____, адреса _____

- термін готовності Ч + 0.10

За необхідності, відповідно до обстановки, яка може скластися, до заходів залучаються працівники.

Хімічне забезпечення.

Завданням хімічного забезпечення є:

забезпечення виконання завдань в обстановці хімічного зараження.

Хімічне забезпечення включає:

- знезараження території, приміщень СГ;
- забезпечення засобами захисту, знаками огороження КЗ0-1, дегазуючими і дезінфікуючими засобами;

Хімічний захист забезпечується шляхом:

- видачі засобів індивідуального захисту (ЗІЗ) (ватно-марлевих пов'язок) «Ч»+ __, відповідальний _____;
- приведення в готовність до використання захисних споруд в т.ч. ___ сховищ, ___ ПРУ, ___ підвалів.
- введення керівником СГ відповідних режимів захисту, а також укриття працівників в захисних спорудах.

Для виконання заходів хімічного захисту залучаються:

- ланка обслуговування захисних споруд (якщо створена);
- пункт видачі ЗІЗ - ___ чол..

Інженерне забезпечення.

Завданням інженерного забезпечення є:

- урахування можливих проявів небезпечних геологічних, гідрогеологічних та метеорологічних явищ і процесів та негативних наслідків аварій

До виконання завдань інженерного забезпечення залучаються:

- аварійно-технічна ланка(сантехнік, слюсар, електрик)(якщо створена) _____ чол .

Протипожежне забезпечення.

Завданням пожежного забезпечення є:

- організація заходів пожежної безпеки на СГ;
- запобігання виникненню пожеж та нещасним випадкам під час пожеж;
- локалізація пожеж на початковій стадії, рятування учасників працівників.

До виконання завдань протипожежного забезпечення залучаються:

- ланка протипожежна заходів або особа, яка відповідає за протипожежний стан - _____ чол.

- __ державна пожежно-рятувальна частина ГУ ДСНС України у м. Києві.
З метою забезпечення протипожежного водопостачання на території СГ є _____ пожежних гідрантів. Кришки люків гідрантів пофарбовані в червоний колір.

Транспортне забезпечення.

Завданням транспортного забезпечення є:

- підтримання транспорту, який залучається до евакуацій, у готовності до використання;

- надання транспорту для проведення евакуації персоналу, майна.

Для забезпечення заходів з евакуації залучаються:

- від підприємства – автобусів __, вантажних автомобілів __;

- на підставі договорів з _____ (назва підприємства, що надає автотранспорт) __ - автобусів __, вантажних автомобілів __.

Матеріально-технічне забезпечення.

Покладається на заступника керівника СГ з господарської частини ,
Забезпечення продуктами харчування і матеріально-технічними засобами здійснюється згідно із законодавством.

Охорона громадського порядку (якщо створена) в- відповідно до рішення керівника СГ силами групи (ланки) охорони громадського порядку при взаємодії з РУ ГУНП м. Києва із завданням:

- при виникненні НС в НЗ ізолювати небезпечну зону і не допускати сторонніх осіб;

- підтримувати встановлений порядок при евакуації (виводі людей) із забрудненої території СГ;

- організації руху рятувального транспорту ;

До виконання завдань охорони громадського порядку залучаються:

- ланка охорони громадського порядку - ____ чол.;

Особа з питань цивільного захисту _____

Додатки (текстові, графічні, картографічні та довідкові документи), що включають матеріали, які є необхідними для повноти плану реагування, але не можуть бути послідовно розміщені в основній частині плану через великий обсяг або способи відтворення.

Рекомендовано:

1. Аналітична довідка про результати аналізу небезпеки на об'єктах СГ;

2. Календарний план основних заходів у режимах підвищеної готовності тп надзвичайної ситуації;

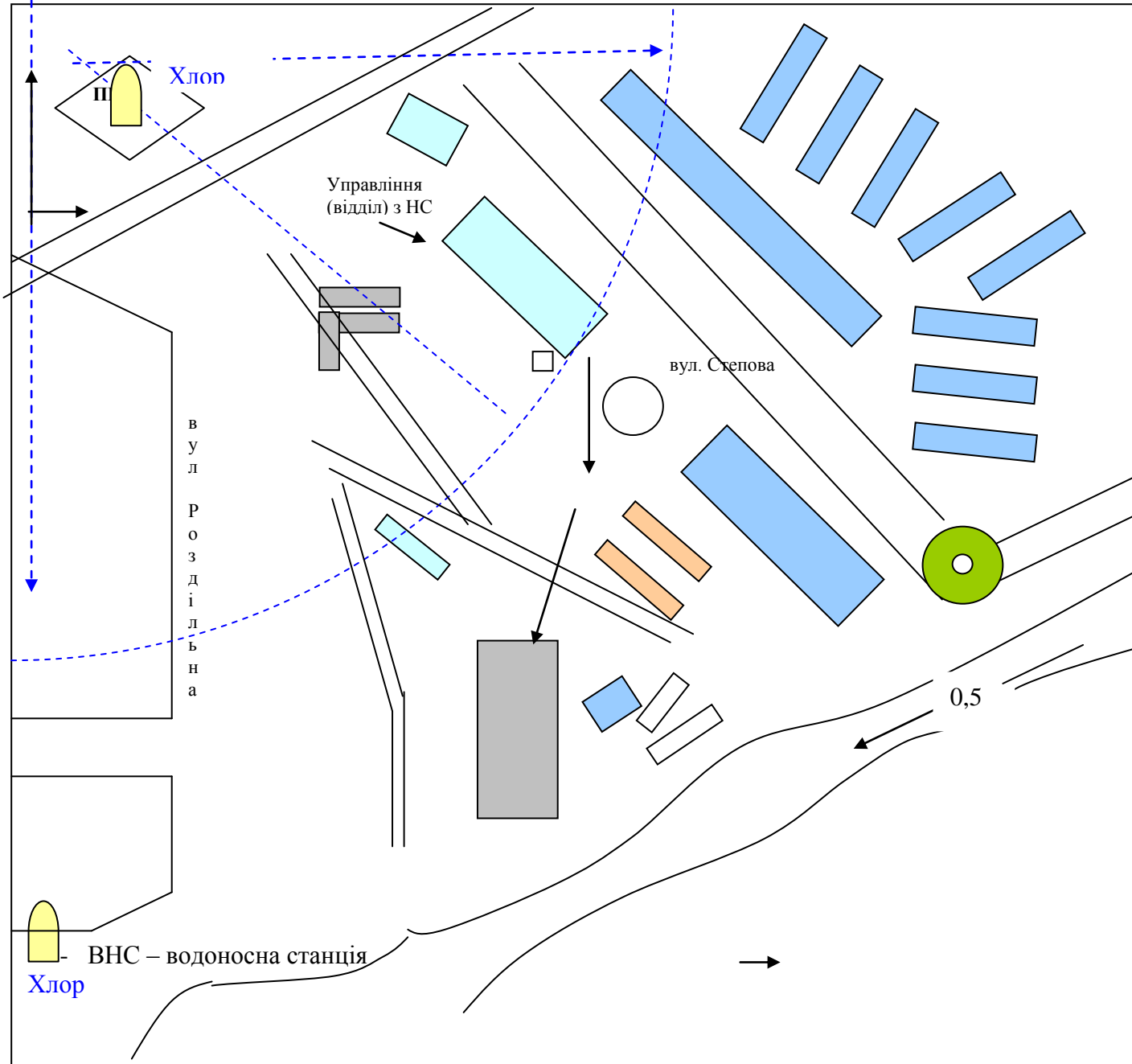
3. Перелік органів управління СГ, сил і засобів, що залучаються до реагування на загрозу та/або виникнення НС(у т.ч. взаємодіючих);

4. Схема зв'язку при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій

5. Цільові плани ліквідації наслідків (по кожному виду прогнозованих НС)

Відомості (аркуш) про погодження плану та його коригування. У цих відомостях поміщають інформацію за результатами погодження плану зацікавленими органами влади, а також результати проведеного та узгодженого коригування завірені підписами відповідних посадових осіб.

СХЕМА
місця розташування суб'єкту господарювання
з нанесеною можливою обстановкою при виникненні НС

Керівник СГ _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН основних заходів у режимах підвищеної готовності та надзвичайної ситуації

№ з/п	Заходи	Виконавець	Строки виконання	Сили і засоби
<i>У режимі надзвичайної ситуації (при реальній загрозі виникнення НС і реагуванні на них)</i>				
1	Здійснення заходів визначених для режиму підвищеної готовності (відповідно до розділу І) якщо вони не були виконані раніше.	Керівник СГ	"Ч"+ ____	
2	Визначення і доведення до підпорядкованих осіб попередніх розпоряджень з підготовки та проведення першочергових заходів щодо захисту персоналу: - евакуації; - надання домедичної допомоги; - герметизації приміщень та дотриманням режимів поведінки; - видача ЗІЗ; - тощо.	Керівник СГ	"Ч"+ ____	
3	Проведення засідання комісії з питань НС щодо організації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт та надання пропозицій керівнику щодо призначення керівника робіт з ліквідації наслідків НС, спеціальної комісії з ліквідації НС, штабу з ліквідації наслідків НС.	Голова комісії з питань НС, сили ЦЗ	"Ч"+ ____	
6	Надання персоналу рекомендацій щодо дій в умовах, які склалися.	Керівник робіт (НШ) з ліквідації наслідків НС	постійно	
7	Інформування вищестоящих органів управління щодо обстановки та вжитих заходів.	Керівник робіт (НШ) з ліквідації наслідків НС	в установленні терміни	
ДОДАТКОВО:				
А) При аварії на ОПН (ПНО) з викидом НХР в зоні впливу якого знаходиться суб'єкт господарювання				
1	Залежно від обстановки і вказівок вищестоящого органу управління з питань НС: - негайно вивести персонал із зони зараження - залишитися в приміщенні на час проходження первинної хмари забрудненого повітря, провести герметизацію приміщень, у разі неможливості вийти із зони зараження - перевести людей на верхні або нижні поверхи (у залежності від виду НХР).	Керівник СГ, голова комісії з питань НС.	"Ч"+ ____ "Ч"+ ____ "Ч"+ ____	
2	Видати персоналу ЗІЗ	Заст керівника з ГЧ	"Ч"+ ____	
3	Організувати виготовлення недостаючих ватно-марлевих пов'язок.	Заст. керівника. СГ з ГЧ	"Ч"+ ____	
4	Надання медичної допомоги ураженим (при їх наявності) і відправлення їх в лікувальні заклади.	Заст. керівника . з ГЧ		
5	Проведення екстреної евакуації учасників НВП з небезпечної зони (якщо вона не була проведена) за рішенням начальника ЦЗ об'єкту, вказівками органів виконавчої влади.	Голова комісії з питань евакуації	"Ч"+ ____	
9	Надання персоналу рекомендацій щодо поведінки і дій в умовах обстановки яка склалася.	Керівник робіт з ліквідації наслідків НС	постійно	
Б) При загрозі виникнення ураганів, смерчів				
1	Провести моніторинг та зробити висновки з оцінки обстановки, яка може скластися при виникненні НС пов'язаної з ураганом, смерчем.	Голова комісії з питань НС	"Ч"+ ____	
2	Проведення комплексу попереджувальних і захисних заходів:	Керівник СГ, голова комісії з	"Ч"+ ____	

№ з/п	Заходи	Виконавець	Строки виконання	Сили і засоби
	<ul style="list-style-type: none"> - підсилити окремі елементи конструкції дахів приміщень; - закрити двері, вікна, орище, слухові вікна, вентиляційні отвори; - забрати предмети з дахів, лоджій, балконів; - підготувати матеріал для ремонту ліній зв'язку і електропередач; - підготувати до роботи аварійні джерела електропостачання; - інші. 	питань НС.		
3	Обмежити пересування людей.	Керівник робіт з ліквідації наслідків НС	"Ч"+ ____	
4	Створити запаси води.	Заст. керівника	"Ч"+ ____	
5	Перевірити систему пожежогасіння.	Заст. керівника	"Ч"+ ____	
В) При виникненні ураганів, смерчів				
1	Довести рекомендації по діям в обстановці яка склалася і укрити працівників у наявних підвалах, льохах, міцних спорудах тощо.	Керівник робіт з ліквідації наслідків НС	"Ч"+ ____	
2	Проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в напрямках: <ul style="list-style-type: none"> - пошуку і рятування постраждалих у завалах та інших місцях; - гасіння пожеж; - надання постраждалим домедичної допомоги і при необхідності направлення в лікувальні установи; - інших (виходячи із обстановки). 	Голова комісії з питань НС Керівник робіт (НШ) з ліквідації наслідків НС	Після небезпечної події	
Г) При аварії на ядерному об'єкті.....				
1	Здійснення радіаційного спостереження.	Керівник робіт (НШ) з ліквідації наслідків НС	з "Ч"+ ____	
2	Проведення додаткової герметизації приміщень.	Заст. керівника СГ	"Ч"+ ____	
3	Проведення йодної профілактики (по розпорядженню органів виконавчої влади).	Голова комісії з питань НС Керівник робіт (НШ) з ліквідації наслідків НС	"Ч"+ ____	
4	Підготовка захисних споруд для укриття персоналу.	Заст. керівника СГ., Керівник робіт (НШ) з ліквідації наслідків НС	"Ч"+ ____	
5	Введення відповідного режиму радіаційного захисту (залежно від рівня радіації).	Керівник робіт (НШ) з ліквідації наслідків НС	з "Ч"+ ____	
6	Видача ЗІЗ і організація дозиметричного контролю.	Заст. керівника СГ	"Ч"+ ____	
7	Створення запасу продовольства і води.	Заст. керівника СГ	"Ч"+ ____	
8	Проведення евакуації персоналу в безпечний район (за вказівками органів виконавчої влади).	Голова комісії з питань евакуації	з "Ч"+ ____	
9	Надання персоналу рекомендацій щодо поведінки і дій в умовах обстановки яка склалася.	Керівник робіт (НШ) з ліквідації наслідків НС	постійно	
Д) При інших НС (вірогідність виникнення яких характерно для суб'єкта господарювання) алгоритм дій планується аналогічно до вищенаведеного прикладу з урахуванням їх виду і рівня, а також умов і особливості розташування суб'єкта господарювання.				

Особа з питань цивільного захисту _____

Перелік

органів управління СГ, сил і засобів, що залучаються до реагування на загрозу та/або виникнення НС (у т.ч. взаємодіючих)

№ з/п	Найменування підрозділу, формування	Належність (відомча територ. база)	№ телефонів	Чисельність		Термін готовності	Призначення та можливості.
				особовий склад	техніка		
1	Сили цивільного захисту						
	- _____ ДПРЧ (РУ ГУ ДСНС України в м. Києві)	ГУ ДСНС України у				"Ч"+ _____	Проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення.
	- БШМД (управління ОЗ) Бригади екстреної медичної допомоги.					"Ч"+ _____	Надання у можливих межах невідкладної, у тому числі домедичної, допомоги особам, які перебувають у небезпечному для життя й здоров'я стані, на місці події та під час евакуації до лікувальних закладів
	- аварійно-рятувальний загін спец. призначення (ГУ ДСНС)					"Ч"+ _____	Проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків НС у разі їх виникнення.
2	Формування цивільного захисту:	об'єктові		14(5)	2(1)	"Ч"+ _____	
	- відділення пожежогасіння	об'єктова пожежна охорона		4	1	"Ч"+ _____	Гасіння пожежі до прибуття ДРПЧ
	- ланка зв'язку	цех №1		3	-	"Ч"+ _____	Забезпечення зв'язку в умовах НС
	- ланка обслуговування захисних споруд	госп. частина		4		"Ч"+ _____	Забезпечення обслуговування та функціонування захисної споруди

	- пост медичної допомоги	медичний пункт		2		"Ч"+ ____	Пошук, рятування та надання домедичної допомоги постраждалим
	- група (ланка) охорони громадського порядку			5		"Ч"+ ____	Забезпечення режиму пересування в зоні локалізації надзвичайної ситуації

Особа з питань цивільного захисту _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник _____

(установи)

«____» _____ 20__р.

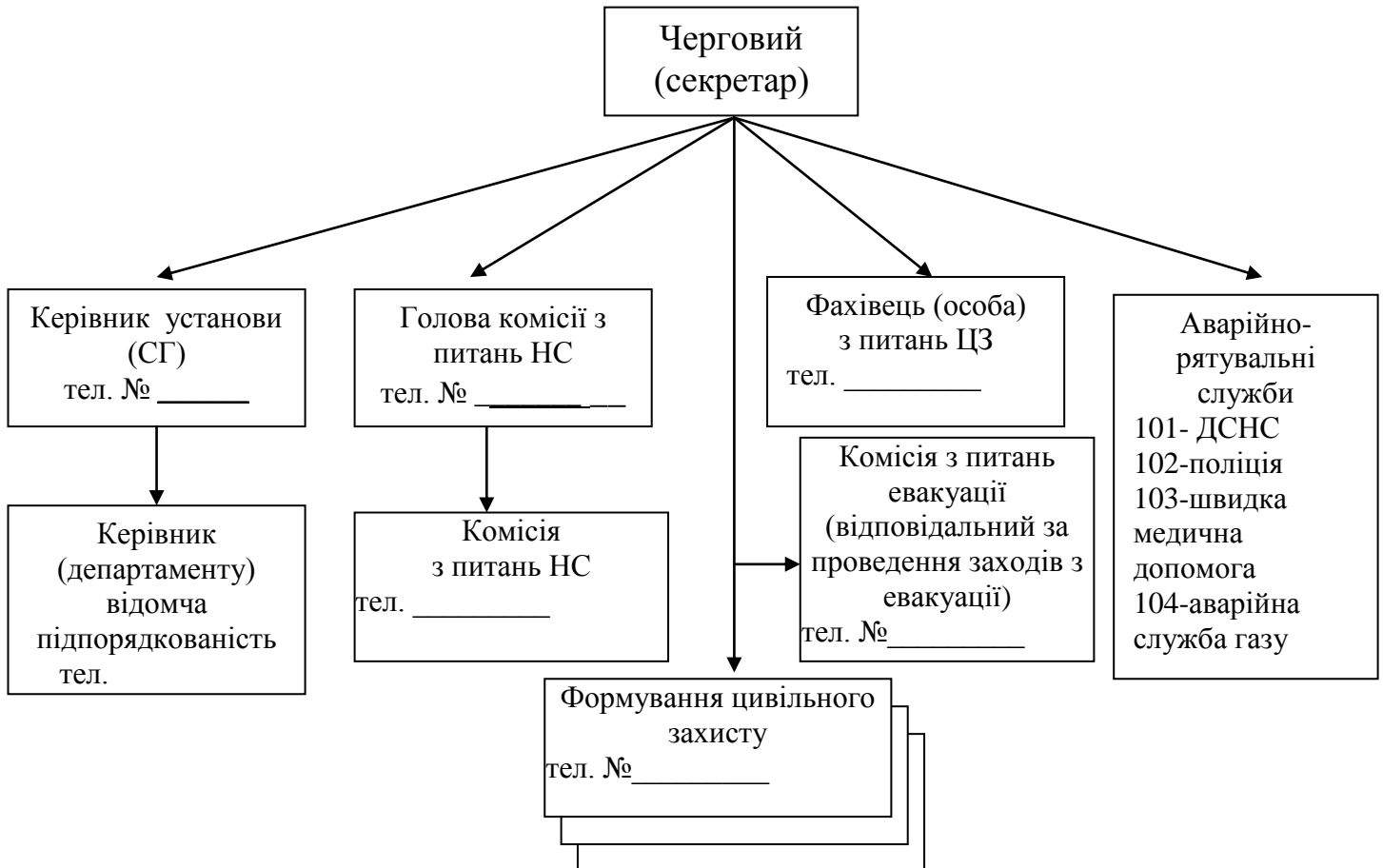
Схема

зв'язку при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій

1) В робочий час

Здійснюється черговим (секретарем) за допомогою внутрішньої гучномовної системи оповіщення і зв'язку (при її наявності в установі).

2) В неробочий час (розробляється самостійно)

Примітка. У випадку несправності або відсутності внутрішньої гучномовної системи зв'язку і оповіщення – оповіщення в робочий час здійснюється за схемою "в неробочий час" з використанням внутрішніх телефонів.

Особа з питань цивільного захисту _____

Типова інструкція

щодо дій персоналу невеликих підприємств при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій

1. Загальні положення.

1.1. Типову інструкцію розроблено Українським НДІ цивільного захисту відповідно до ст.130 Кодексу цивільного захисту України.

1.2. Залежно від існуючої або прогнозованої обстановки з питань цивільного захисту та надзвичайних ситуацій на підприємстві, в установі, організації, закладі (далі – підприємство) може бути встановлено один з трьох режимів функціонування об'єктові ланки функціональної або територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту:

- режим повсякденного функціонування;
- режим підвищеної готовності;
- режим надзвичайної ситуації.

Режими встановлюються органами виконавчої влади, а у окремих випадках на території підприємства – його керівником.

1.3. Усі працівники підприємства, незалежно від займаних посад, повинні знати та суворо виконувати вимоги Типової інструкції щодо дій персоналу підприємства при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій. За невиконання вимог Інструкції персонал підприємства може бути притягнутий до адміністративної відповідальності.

2. Характеристика можливої обстановки в районі підприємства при виникненні надзвичайної ситуації.

У розділі перелічуються можливі джерела потенційної небезпеки на території самого підприємства або поблизу нього, додається характеристика можливої обстановки при виникненні надзвичайних ситуацій, пов'язаної з руйнуванням або іншим негативним впливом.

Відомості про джерела небезпеки та характер їхнього впливу на підприємство надають районні державні адміністрації, виконавчі органи міських рад.

3. Порядок оповіщення адміністрації та персоналу про загрозу виникнення надзвичайних ситуацій.

3.1. Оповіщення адміністрації, робітників та службовців підприємства щодо надзвичайних ситуацій проводиться за заздалегідь розробленою схемою.

3.2. Адміністрація у неробочий час оповіщається телефоном (вказується відповідальний виконавець). Залежно від обстановки оповіщається й решта персоналу.

3.3. У робочий час персонал підприємств оповіщається про надзвичайну ситуацію (вказується спосіб).

3.4. При отриманні інформації про надзвичайну подію вмикають сирени, виробничі гудки, що буде означати подання попереджувального сигналу «Увага всім», після чого негайно приводяться у готовність радіо- та телеприймачі для прийняття повідомлення.

[Введіть текст]

3.5. Кожний працівник підприємства повинен знати сигнали оповіщення цивільного захисту та вміти правильно діяти в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.

4. Порядок укриття персоналу в захисних спорудах цивільного захисту.

4.1. На випадок виникнення надзвичайної ситуації, пов'язаної із загрозою або початком забруднення повітря хімічно небезпечною чи радіоактивною речовиною всі працівники підприємства підлягають укриттю в захисній споруді цивільного захисту (вказується адреса та приналежність споруди).

4.2. Для термінового укриття працівників у разі зараження небезпечною хімічною речовиною використовуються загерметизовані приміщення (вказується адреса), забезпечується перебування у них без подачі повітря впродовж _____ годин.

4.3. При отриманні інформації про радіоактивну небезпеку працівники укриваються в приміщенні (вказується приміщення, адреса), яке забезпечує захист осіб, що переховуються, від ураження іонізуючим випромінюванням при радіоактивному забрудненні.

5. Порядок видачі персоналу засобів індивідуального захисту

5.1. Засоби індивідуального захисту (вказується які) видаються після отримання відповідного розпорядження або за рішенням керівника підприємства (вказується місце видачі).

5.2. Працівники, які отримали такі засоби, повинні перевірити їх стан, провести підбір та мати постійно при собі або на робочому місці.

5.3. Протигази переводяться у робочий стан за командою або самостійно, при наявності небезпеки забруднення повітря.

6. Порядок виділення автотранспорту для проведення евакуації

6.1. При проведенні термінової евакуації персоналу та відвідувачів з небезпечних зон залучається весь наявний службовий, а також особистий транспорт працівників підприємства, які повинні надавати його в розпорядження адміністрації.

7. Додержання протиепідемічних заходів при загрозі розповсюдження небезпечних інфекційних захворювань

7.1. Якщо на території підприємства або поблизу нього виникла небезпека розповсюдження особливо небезпечних інфекційних захворювань, усі працівники повинні суворо виконувати вимоги санітарно-епідеміологічної служби щодо проведення термінової профілактики та імунізації, ізоляції та лікування виявлених хворих, дотримуватися режиму із запобігання розповсюдженню інфекції.

7.2. При необхідності працівники, які прибули на роботу, повинні проходити санітарне оброблення (вказується місце її проведення), дезінфекцію або міняти одяг, а водії транспортних засобів – здійснювати спеціальне оброблення автотранспорту (вказується місце її проведення), а також виконувати інші вимоги та заходи, які перешкоджають розповсюдженню особливо небезпечних інфекційних захворювань.

8. Збереження матеріальних цінностей у період загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.

[Введіть текст]

8.1. Усі працівники підприємства повинні вжити необхідних заходів щодо зберігання матеріальних цінностей при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій.

8.2. Заходи із захисту від надзвичайних ситуацій або з ліквідації їхніх наслідків повинні враховувати необхідність попередження або зменшення можливих збитків підприємству.

8.3. Відповідальність за організацію охорони майна підприємства під час захисту від надзвичайних ситуацій або ліквідації їхніх наслідків покладається на (вказується посада, прізвище).

9. Особливості дій працівників при деяких надзвичайних ситуаціях.

9.1. При загрозі хімічного зараження оповіщаються всі працівники та відвідувачі, які знаходяться на території підприємства.

9.2. Вентиляційні установки та кондиціонери терміново виключаються, закриваються вікна, двері, кватирки, приміщення герметизуються. Вихід із будівлі й вхід до неї припиняється до особливого розпорядження адміністрації.

9.3. Працівникам видаються засоби індивідуального захисту, одночасно вживаються заходи із забезпечення відвідувачів ватно-марлевими пов'язками.

9.4. Відповідальні за забезпечення герметизації приміщень (посада, прізвище), за забезпечення працівників та відвідувачів засобами індивідуального захисту (посада, прізвище).

9.5. При виявленні у приміщенні, де укриваються працівники, небезпечної хімічної речовини працівники повинні вийти (вказати куди) або з дозволу адміністрації залишити зону зараження. Виходити із зони необхідно тільки у засобах індивідуального захисту та рухатися в напрямку, перпендикулярному напрямку вітру.

9.6. При виникненні пожежі на підприємстві всі працівники зобов'язані суворо виконувати вимоги Інструкції з пожежної безпеки, евакуацію проводити згідно з Планом евакуації.

9.7. Відповідальність за дотримання заходів пожежної безпеки та організацію дій персоналу при загрозі або виникненні пожежі покладається на (посада, прізвище).

9.8. При загрозі або радіоактивному забрудненні території підприємства усі працівники повинні уважно слідкувати за мовним повідомленням управління з питань надзвичайних ситуацій, яке передається по радіо та телебаченню після попереджувального сигналу «Увага всім!», за інформацією інших засобів масової інформації про обстановку в місті та суворо виконувати рекомендації із захисту від радіоактивного забруднення.

9.9. Працівник (посада, прізвище) організовує на території підприємства контроль за радіаційною обстановкою за допомогою побутового дозиметру (називається тип приладу) та постійно інформує про результати вимірювань адміністрацію підприємства, управління з питань надзвичайних ситуацій.

9.10. При перевищенні гранично допустимих норм опромінення організується облік доз опромінювання. Відповідальний за виконання цього заходу (посада, прізвище).

[Введіть текст]

9.11. Скорочується до мінімуму вхід у будівлю та вихід з неї. Контроль за дотриманням режиму поведінки й роботи працівників, який дозволяє максимально понизити наслідки радіоактивного опромінення, покладається на (посада, прізвище).

9.12. При загрозі або виникненні катастрофічних стихійних лих працівник підприємства по розпорядженню адміністрації повинен зупинити виробництво, виконати необхідні протипожежні заходи, відключити від електромережі електрообладнання, підготуватися до евакуації або вивезення до безпечного місця найбільш цінних матеріальних засобів.

9.13. Контроль за обстановкою на території підприємства при стихійних лихах і за вжитими заходами захисту персоналу покладається на (посада, прізвище).

9.14. Якщо з'явилися постраждалі, їм надається перша медична допомога із залученням санітарних дружин або постів підприємства, вживаються заходи з госпіталізації постраждалих до медичних закладів.

9.15. Працівник (посада, прізвище) постійно слідкує за інформацією, яку надає управління з питань надзвичайних ситуацій, про обстановку в місті та доводить її до адміністрації й персоналу підприємства.

9.16. При надходженні анонімної інформації про загрозу на території підприємства або поблизу нього терористичного акту працівник, який прийняв її, повинен терміново доповісти керівнику підприємства та до правоохоронних органів і діяти згідно з розпорядженнями та рекомендаціями.

Для довідки:

Крім Інструкції, на невеликому (малому) підприємстві завчасно розробляється план евакуації при пожежі або загрозі вибуху. Особливо це важливо для тих об'єктів, на території яких у робочий час може знаходитись значна кількість відвідувачів.

Дяки конкретні заходи, які не відображені в плануючих документах, потребують того щоб їх було включено в посадові інструкції працівників. Крім того, на малому підприємстві необхідно розробляти і доводити до всіх працівників Порядок оповіщення керівництва і працівників у випадку загрози або виникнення надзвичайної ситуації в любий час доби у тому числі в неробочий час.

Усі заходи з попередження і ліквідації можливих надзвичайних ситуацій під час розроблення Інструкції повинні бути продумані та обґрунтовані і включені в Інструкцію.

Всі працівники повинні бути завчасно навчені діям, чітко знати свої обов'язки і неухильно їх виконувати.

Зразки методичних матеріалів для оформлення інформаційно-довідкового куточка.

4.1. Кодекс Цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (із змінами, внесеними згідно із Законами № 224-VII від 14.05.2013 та № 353-VII від 20.06.2013)

Кодекс цивільного захисту України регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагуванням на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту, та визначає повноваження органів державної влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, права та обов'язки громадян України, іноземців та осіб без громадянства, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності.

Права та обов'язки громадян згідно Кодексу Цивільного захисту України виходячи із вимог Кодексу Цивільного захисту України кожний громадянин України має права та обов'язки у сфері цивільного захисту.

Громадяни України мають право на:

- отримання інформації про надзвичайні ситуації або небезпечні події, що виникли або можуть виникнути, у тому числі в доступній для осіб з вадами зору та слуху формі;
- забезпечення засобами колективного та індивідуального захисту та їх використання;
- звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань захисту від надзвичайних ситуацій;
- участь у роботах із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у складі добровільних формувань цивільного захисту;
- отримання заробітної плати за роботу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у разі залучення до таких робіт згідно з трудовими договорами;
- соціальний захист та відшкодування відповідно до законодавства шкоди, заподіяної їхньому життю, здоров'ю та майну внаслідок надзвичайних ситуацій або проведення робіт із запобігання та ліквідації наслідків;
- медичну допомогу, соціально-психологічну підтримку та медико-психологічну реабілітацію у разі отримання фізичних і психологічних травм.

Громадяни України зобов'язані:

- дотримуватися правил поведінки, безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях;
- дотримуватися заходів безпеки у побуті та повсякденній трудовій діяльності, не допускати порушень виробничої і технологічної дисципліни, вимог екологічної безпеки, охорони праці, що можуть призвести до надзвичайної ситуації;

[Введіть текст]

- вивчати способи захисту від надзвичайних ситуацій та дій у разі їх виникнення, надання домедичної допомоги постраждалим, правила користування засобами захисту;
 - повідомляти службі екстреної допомоги населенню про виникнення надзвичайних ситуацій;
 - у разі виникнення надзвичайної ситуації до прибуття аварійно-рятувальних підрозділів вживати заходів для рятування населення і майна;
 - дотримуватися протиепідемічного, протиепізоотичного та протиепіфітотичного режимів, режимів радіаційного захисту;
- виконувати правила пожежної безпеки, забезпечувати будівлі, які їм належать на праві приватної власності, первинними засобами пожежогашіння, навчати дітей обережному поводженню з вогнем.

4.2. Коротка характеристика можливих надзвичайних ситуацій природного характеру у місті Києві

Зсув – переміщення мас гірських порід по схилу під дією власної ваги і додаткового навантаження внаслідок підмиву схилу, перезволоження, сейсмічних поштовхів та інших процесів.

Повінь – щорічне затоплення від тривалого підйому рівня води території місцевості, що прилягає до ріки, озера або водосховища, яке повторюється в один і той же період сезону.

Паводок – фаза водного режиму ріки, яка може багатократно повторюватися в різні сезони року, що характеризується інтенсивним, короткочасним збільшенням витрат і рівнів води, які викликаються дощем або інтенсивним таненням снігу під час відлиги; підвищення рівня ґрунтових вод, що порушують нормальне використання території, будівництво і експлуатацію розташованих на ній об'єктів.

Ураган – вітер руйнівної сили і великої тривалості, швидкість якого більше 32 м/с.

Шквал – різке не тривале посилення вітру до 20-30 м/с і більше, що супроводжується зміною його напрямку, яке поєднано з конвективними процесами.

Протяжний дощ – рідкі атмосферні опади, що випадають безперервно або почти безперервно на протязі декілька діб, які можуть визвати повені, затоплення і підтоплення

Гроза – атмосферне явище, що пов'язано з розвитком сильних купчастих дощових хмар, що супроводжується багатократними електричними розрядами між хмарами і земною поверхнею, звуковими явищами, сильними опадами, нерідко з градом.

Град – атмосферні осадки, що випадають в теплу пору року, у виді часток щільного льоду діаметром от 5 мм до 15 см, звичайно разом з зливовим дощем при грозі.

Ожеледь – шар щільного льоду, що утворюється на земній поверхні і на предметах при намерзанні переохолоджених капель дощу або туману.

[Введіть текст]

Сильний снігопад – тривале інтенсивне випадання снігу із хмар, що приводить до значного погіршення видимості і перешкоджає руху транспорту.

Лісова пожежа – неконтрольований процес горіння в лісах, що виникає стихійно або внаслідок зневажливого поводження людей з вогнем і розповсюджується на території лісу.

4.3. Порядок та сигнали оповіщення населення про надзвичайні ситуації.

Оповіщення організується у всіх ланках управління цивільного захисту з метою своєчасного приведення системи ЦЗ в різні ступені готовності і доведення до органів управління і всього населення розпоряджень і сигналів цивільного захисту.

Відповідальність за організацію зв'язку і системи оповіщення несуть керівники органів управління цивільного захисту населення, а за її підготовку і безперервну роботу – відповідні керівники об'єктів зв'язку.

«Увага всім!» – це головний сигнал цивільного захисту. Подається включенням сирен, а також інших встановлених сигнальних засобів, для привернення уваги населення в екстремальних випадках, а потім передається мовне повідомлення. На кожний випадок надзвичайних ситуацій управлінням (відділом) з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту готуються варіанти повідомлень, які потім, з урахуванням конкретних подій, корегуються. Інформація передається протягом 5 хвилин після подачі звукових сигналів (гудки, сирени і т.д.).

СИГНАЛ «УВАГА ВСІМ» МАЄ НАСТУПНІ ВИДИ ІНФОРМАЦІЇ:

У МИРНИЙ ЧАС

1. Аварія на атомній електростанції.
2. Аварія на хімічно небезпечному об'єкті.
3. Про можливий землетрус.
4. Про можливу повінь (затоплення).
5. Про штормове попередження.

У ВОЄННИЙ ЧАС

1. У разі повітряної тривоги.
2. Після повітряної тривоги.
3. У разі загрози хімічного зараження.
4. У разі загрози радіоактивного зараження.
5. У разі загрози біологічного зараження.

Кожен громадянин повинен знати дії після отримання сигналу «УВАГА ВСІМ!»

Приклад повідомлення управління (відділу) з питань НС та ЦЗН

А) при аварії на атомній електростанції:

«Увага! Говорить управління (відділ) з питань надзвичайних ситуацій _____ районної в місті Києві державної адміністрації. Громадяни! Сталася аварія на атомній електростанції. У районі електростанції та населених пунктах (перелік пунктів) очікується випадання радіоактивних опадів.

У зв'язку з цим населенню, яке проживає в зазначених пунктах, необхідно перебувати в приміщеннях. Зробити додаткову герметизацію житлових приміщень та місць перебування домашніх тварин. Прийняти йодний

[Введіть текст]

препарат. Про отриману інформацію повідомте сусідів. Надалі дійте відповідно до вказівок управління (відділу) з питань надзвичайних ситуацій ____ районної в місті Києві державної адміністрації».

Б) У разі аварії на хімічно-небезпечному об'єкті:

«Увага! Говорить управління (відділ) з питань надзвичайних ситуацій ____ районної в місті Києві державної адміністрації.

Громадяни! Сталася аварія на ____ з виливом сильнодіючої отруйної речовини – _____. Хмара зараженого повітря поширюється у напрямку _____. У зв'язку з цим населенню, яке проживає на вулицях (*перелік вулиць*), негайно залишити житлові приміщення, будівлі закладів, підприємств, установ та вийти до району _____. Перед виходом одягніть засоби індивідуального захисту органів дихання, найпростіші засоби захисту шкіри, візьміть з собою документи, необхідні медикаменти, воду та їжу. Перевірте герметизацію житлових приміщень, стан вікон та дверей. Загерметизуйте продукти харчування і запасіться водою. Перед виходом з будинку вимкніть джерела газо-, електро- та водопостачання. Отриману інформацію повідомте сусідам. Допоможіть хворим та людям похилого віку.

Надалі дійте відповідно до вказівок управління (відділу) з питань надзвичайних ситуацій ____ районної в місті Києві державної адміністрації».

4.4. Порядок дій при евакуації персоналу

1. Працівникам підприємства і членам їх сімей необхідно ЗНАТИ:

- про включення Вас і членів Вашої сім'ї до списків на евакуацію;
- яким видом транспорту (потягом, автомобілями) або пішим порядком Ви вирушаєте до нового місця розташування установи;
- місце збору перед відправленням на збірний евакуаційний пункт (ЗЕП), адресу ЗЕП і час відправлення потягу, автомобільної або пішохідної колони;
- новий район (пункт) розташування об'єкта, якщо це визначено завчасно;
- сигнали оповіщення цивільного захисту та як діяти за сигналами.

2. Перед тим, як залишити житло, необхідно:

- зачинити вікна;
- вимкнути газ, воду і електрику;
- забрати продукти з холодильника.

3. З собою мати документи, які засвідчують вашу особу:

- паспорт, військовий квиток, документи про освіту та фах, посвідчення про шлюб і народження дітей, пенсійне посвідчення, трудову книжку та інші документи.

4. Взяти із собою валізу (рюкзак) з теплим одягом, постільною білизною, особистими речами і предметами гігієни. Загальна вага не повинна перевищувати 30 кг. До валізи (рюкзака) прикріпити табличку з позначенням адреси постійного місця проживання, прізвища евакуйованого і станції призначення. На одязі дітей мають бути нашивки з позначенням прізвища, імені та по батькові евакуйованого, року народження, адреси постійного місця мешкання і станції призначення.

[Введіть текст]

5. Одержати та підтримувати у готовності засоби індивідуального захисту (протигаз, респіратор, індивідуальну аптечку, індивідуальний перев'язочний пакет).

6. Виконувати всі розпорядження посадових осіб евакуаційних і евакоприймальних органів. Дотримуватись дисципліни та порядку на маршруті (на шляху руху на транспорті) та в районі розселення за новим місцем розташування об'єкта. За можливості надавати сприяння органам охорони громадського порядку і медичним працівникам.

4.5. Телефони екстрених служб міста Києва

При пожежі	101
Поліція	102
Швидка медична допомога	103
Аварійна газова служба	104
Головне управління ДСНС України в місті Києві 01601, м. Київ, вул. Володимирська, 13	(044) 226-20-24
Чергова частина	(044) 272-32-91
Чергова частина ГУ НП МВС України в Києві	(044) 278-36-83, (044) 272-58-65
Оперативно-рятувальна служба в Києві	(044) 289-70-13, (044) 289-71-24
Служба порятунку в Києві	(044) 430-91-42
Рятувально-водолазна служба Києва ДКП «Плесо»	(044) 517-64-00, (044) 517-64-11
ЦРС аварійно-рятувальний загін	(044) 529-18-00

ПРИМІРНИЙ ПЕРЕЛІК

документів з питань цивільного захисту, що розробляються суб'єктами господарювання

№ з/п	Найменування документа	з чисельністю працюючого персоналу понад 50 осіб	з чисельністю працюючого персоналу 50 осіб і менше	Примітки	Підстава (нормативно-правовий акт, що регламентує розробку документа)
Організаційно-розпорядчі документи					
1	Наказ про організацію цивільного захисту на суб'єкті господарювання	+	+		стаття 20 Кодексу цивільного захисту України
2	Положення про комісію з питань надзвичайних ситуацій	+	+		Пункт 11 Положення про ЄДСЦЗ (постанова КМУ від 9 січня 2014 р. № 11)
3	Положення про спеціальну комісію з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації	+	+		Пункт 11 Положення про ЄДСЦЗ (постанова КМУ від 9 січня 2014 р. № 11)
4	Положення про структурний підрозділ з питань цивільного захисту	+*	-	*Кат., СГ з чисельністю працюючих понад 3 тисячі осіб	Частина 3 статті 18 та частина 2 статті 20 Кодексу цивільного захисту України; пункт 10 Положення про ЄДСЦЗ (постанова КМУ від 9 січня 2014 р. № 11); додатки 1 і 2 до постанови КМУ від 18 квітня 2012 р. № 606
5	Розпорядчий акт про призначення посадової особи з питань цивільного захисту	+*	+	* СГ з чисельністю працюючих до 3 тисяч осіб	Частина 4 статті 18 та частина 2 статті 20 Кодексу цивільного захисту України; пункт 10 Положення про ЄДСЦЗ (постанова КМУ від 9 січня 2014 р. № 11)
II. Документи щодо планування заходів з питань цивільного захисту					
6	План реагування на надзвичайні ситуації	+	-		Пункт 1 частини першої статті 130 Кодексу цивільного захисту України
7	План локалізації і ліквідації наслідків аварій	+*	+*	*ОПН	Пункт 2 частини першої статті 130 Кодексу цивільного захисту України

[Введіть текст]

8	План цивільного захисту на особливий період	+*	+*	*ПДОП, Кат.	Пункт 3 частини першої статті 130 Кодексу цивільного захисту України
III. Документи щодо утворення та діяльності сил цивільного захисту					
9	Розпорядчий акт про утворення об'єктових спеціалізованих служб цивільного захисту	+	-		Стаття 25 Кодексу цивільного захисту України; пункт 6 Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту (постанова КМУ від 8 липня 2015 р. № 469)
10	Положення про об'єктову спеціалізовану службу цивільного захисту	+	-		Пункт 7 Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту (постанова КМУ від 8 липня 2015 р. № 469)
11	Облік працівників спеціалізованих служб, техніки та майна, якими такі служби укомплектовані	+	-		Пункт 15 Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту (постанова КМУ від 8 липня 2015 р. № 469)
13	Розпорядчий акт про утворення об'єктових/ територіальних формувань цивільного захисту	+*	-	*Кат. СЗЕБ ПДОП ОПН	Стаття 26 Кодексу цивільного захисту України; пункти 3 та 4 Порядку утворення, завдань та функцій формувань цивільного захисту (постанова КМУ від 9 жовтня 2013 р. № 787)
14	Положення про формування цивільного захисту	+*	-	*Кат. СЗЕБ ПДОП ОПН	Пункт 6 Порядку утворення, завдань та функцій формувань цивільного захисту (постанова КМУ від 9 жовтня 2013 р. № 787)
15	Табель оснащення формування цивільного захисту технікою і майном	+*	-	*Кат. СЗЕБ ПДОП ОПН	Пункт 1 розділу V Примірного положення про формування цивільного захисту (наказ МВС від 31.01.2015 № 113)
16	План приведення формування цивільного захисту у готовність	+*	-	*Кат. СЗЕБ	Пункт 5 розділу II Примірного положення про формування цивільного захисту (наказ

[Введіть текст]

				ПДОП ОПН	МВС від 31.01.2015 № 113)
17	Визначення умов виконання працівниками, що входять до складу формувань цивільного захисту, покладених на них обов'язків, а також порядку їх заохочення в колективному договорі	+*	-	*Кат. ЗЕБ ПДОП ОПН	Пункт 7 Порядку утворення, завдань та функцій формувань цивільного захисту (постанова КМУ від 9 жовтня 2013 р. № 787)
18	Наказ про умови виконання працівниками, що входять до складу формувань цивільного захисту, покладених на них обов'язків, а також порядок їх заохочення	+*	-	*Кат. СЗЕБ ПДОП ОПН	Пункт 7 Порядку утворення, завдань та функцій формувань цивільного захисту (постанова КМУ від 9 жовтня 2013 р. № 787)
19	Укладання трудоого договору з працівниками, що входять до складу формувань цивільного захисту	+*	-	*Кат. СЗЕБ ПДОП ОПН	Пункт 7 Порядку утворення, завдань та функцій формувань цивільного захисту (постанова КМУ від 9 жовтня 2013 р. № 787)
IV. Документи з організації зв'язку та оповіщення					
20	Схема оповіщення	+	+		Положення про організацію оповіщення при загрозі або виникненні НС (постанова КМУ від 26.08.2017 р. № 733)
V. Документи щодо організації інженерного захисту					
21	Розпорядчий акт про створення фонду захисних споруд цивільного захисту	+	+		Частина четверта статті 32 Кодексу цивільного захисту України
22	Книги обліку захисних споруд цивільного захисту (сховищ, протирадіаційних укриттів)	+	+		п.16 частини другої ст. 17, п. 11 частини першої ст. 18, пункт 26 частини першої та п. 27 частини другої статті 19, п. 16 частини першої ст. 20 Кодексу ЦЗ України
23	Паспорти захисних споруд цивільного захисту (сховищ,	+	+		Додаток1(Інструкції щодо утримання ЗС цивільної оборони у мирний час (наказ

[Введіть текст]

	протирадіаційних укриттів)				МНС від 09.10.2006 № 653)
24	План приведення захисної споруди у готовність	+	+		Абзац 27 п. 3.1 Інструкції щодо утримання ЗС цивільної оборони у мирний час (наказ МНС від 09.10.2006 № 653)
25	Акт технічної інвентаризації захисної споруди	+	+		Пп. 21 та 22 Методичних рекомендацій щодо проведення технічної інвентаризації [...] (наказ МНС від 10.06.2009 № 390)
26	Облікові картки захисних споруд цивільного захисту (сховищ, протирадіаційних укриттів)	+	+		Пункт 23 Методичних рекомендацій щодо проведення технічної інвентаризації [...] (наказ МНС від 10.06.2009 № 390)
VI. Документи з питань евакуації					
27	План евакуації населення (персоналу)	+	+		Пункт 30 Порядку проведення евакуації [...] (постанова КМУ від 30 жовтня 2013 р. № 841)
28	Карта (схема) до Плану евакуації населення (персоналу)	+	+		Пункт 4 розділу III Методичних рекомендацій щодо планування і порядку проведення евакуації населення [...] (наказ МНС від 06.09.2004 № 44)
29	План евакуації матеріальних і культурних цінностей.	+	+		Пункт 10 Порядку проведення евакуації [...] (постанова КМУ від 30 жовтня 2013 р. № 841)
30	Розпорядчий акт про створення тимчасових органів з евакуації	+	+		Пункт 20 Порядку проведення евакуації [...] (постанова КМУ від 30 жовтня 2013 р. № 841)
VII. Документи з питань радіаційного і хімічного захисту					
31	Наказ про створення постів радіаційного і хімічного спостереження	+*	-	* ПРХС	Пункт 4.1 Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки (наказ МНС від 06.08.2002 № 186)
32	Аварійний план	+*	+*	* ПДРТ	Пункт 3.1 Плану реагування на радіаційні

[Введіть текст]

					аварії (спільний наказ Держатомрегулювання та МНС від 17.05.2004 № 87/211)
33	Обсяги забезпечення населення і працівників формувань цивільного захисту засобами радіаційного та хімічного захисту	+	+		Пункти 5 - 8 Порядку забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб [...] (постанова КМУ від 19 серпня 2002 р. № 1200)
34	Режими радіаційного захисту населення	+*	+*	* ЗМНРЗ	Пункт 3 частини першої статті 35 Кодексу цивільного захисту України
VIII. Документи з підготовки органів управління та навчання населення					
35	Програма загальної підготовки працівників	+	+		Пункти 7 та 8 Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (постанова КМУ від 26 червня 2013 р. № 444)
36	Програма спеціальної підготовки працівників, що входять до складу спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту	+*	-	*Кат. СЗЕБ ЦДОП ОПН	Пункти 7 та 8 Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (постанова КМУ від 26 червня 2013 р. № 444)
37	Програма додаткової підготовки з техногенної безпеки працівників	+*	+*	*ОПН	Пункти 7 та 8 Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (постанова КМУ від 26 червня 2013 р. № 444)
38	Програма пожежно-технічного мінімуму для працівників	+*	+*	*РППН	Пункти 7 та 8 Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (постанова КМУ від 26 червня 2013 р. № 444)
39	Програма прискореної підготовки працівників до дій в особливий період	+*	+*	*ЦДОП	Пункти 7 та 8 Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (постанова КМУ від 26 червня 2013 р. № 444)

[Введіть текст]

40	Графік проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту	+	+		Пункт 17 Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (постанова КМУ від 26 червня 2013 р. № 444)
41	Заявка на функціональне навчання (підвищення кваліфікації цільового призначення) керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту	+	+		Пункт 4 розділу II Положення про організацію навчального процесу з функціонального навчання (наказ МВС від 21.10.2014 № 1112)
42	Наказ про підготовку і проведення спеціального об'єктового навчання з питань цивільного захисту	+	-		Лист ДСНС України від 26.04.2017 №16-6361/161
43	Наказ про підготовку і проведення спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту (тренування з евакуації під час ТБД, об'єктові тренування під час Дня цивільного захисту)	+*	+	*ВНЗ ПТНЗ ЗНЗ ДНЗ	Лист ДСНС України від 26.04.2017 №16-6361/161
44	План проведення спеціального об'єктового навчання (тренування) з питань цивільного захисту (Тижня безпеки дитини, Дня цивільного захисту)	+	+		Лист ДСНС України від 26.04.2017 №16-6361/161
ІХ. Документи з питань створення та використання матеріальних резервів					
45	Номенклатура та обсяги	+*	+*	* ОПН	Пункт 4 Порядку створення та

[Введіть текст]

	матеріального резерву для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій			або ПНО	використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (постанова КМУ від 30 вересня 2015 р. № 775)
46	Рішення про визначення місць розміщення матеріальних резервів	+*	+*	* ОПН або ПНО	Пункт 6 Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (постанова КМУ від 30 вересня 2015 р. № 775)
47	Річні графіки створення та накопичення матеріальних резервів	+*	+*	* ОПН або ПНО	Пункт 11 Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (постанова КМУ від 30 вересня 2015 р. № 775)
X. Документи з питань техногенної безпеки					
48	Регламент надання інформації про аварію	+*	+*	* ОПН або ПНО	Підпункт 4.4.10 Правил техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах [...] (наказ МНС від 15.08.2007 № 557)
49	Журнал реєстрації вступного інструктажу з питань техногенної безпеки	+	+		Підпункт 4.5.1 Правил техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах [...] (наказ МНС від 15.08.2007 № 557)
50	Інструкція щодо виконання вимог техногенної безпеки та порядку дій персоналу в разі виникнення аварійної ситуації (аварії)	+	+		Підпункт 4.5.5 Правил техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах [...] (наказ МНС від 15.08.2007 № 557)
51	Результати ідентифікації об'єкта підвищеної небезпеки	+*	+*	* ОПН	Стаття 9 Закону України “Про об'єкти підвищеної небезпеки”
52	Декларація безпеки об'єкта підвищеної небезпеки	+*	+*	* ОПН	Стаття 10 Закону України “Про об'єкти підвищеної небезпеки”
XI. Документи з питань пожежної безпеки					
53	Наказ (інструкція тощо) щодо	+	+		Пункт 3 розділу II Правил пожежної

[Введіть текст]

	встановлення протипожежного режиму на об'єкті				безпеки в Україні (наказ МВС від 30.12.2014 № 1417)
54	Інструкції про заходи пожежної безпеки	+	+		Пункт 4 розділу II Правил пожежної безпеки в Україні (наказ МВС від 30.12.2014 № 1417)
55	Плани (схеми) евакуації людей на випадок пожежі	+*	-	* ОМІЛ	Пункт 5 розділу II Правил пожежної безпеки в Україні (наказ МВС від 30.12.2014 № 1417)
56	Інструкція, що визначає дії персоналу щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації людей	+*	-	* ОМІЛ	Абзац другий пункту 5 розділу II Правил пожежної безпеки в Україні (наказ МВС від 30.12.2014 № 1417)
57	Інструкція для працівників охорони (сторожів, вахтерів, вартових) щодо контролю за додержанням протипожежного режиму, огляду території і приміщень, порядку дій у разі виявлення пожежі, спрацювання систем протипожежного захисту	+	+		Пункт 10 розділу II Правил пожежної безпеки в Україні (наказ МВС від 30.12.2014 № 1417)
58	Декларація відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки	+	+		Пункт 3 частини друга статті 57 Кодексу цивільного захисту України

[Введіть текст]

Скорочення, що вживаються у переліку

ВНЗ - стосується вищих навчальних закладів;

ДНЗ - стосується дошкільних навчальних закладів;

ЗМНРЗ - стосується населення та працівників суб'єктів господарювання, які знаходяться у зонах можливого небезпечного радіоактивного забруднення;

ЗНЗ - стосується загальноосвітніх навчальних закладів;

Кат. - стосується суб'єктів господарювання, віднесених до категорії цивільного захисту;

НПСОН - готується на підставі рішення об'єктової комісії з питань надзвичайних ситуацій за результатами обговорення підсумків спеціального об'єктового навчання з питань цивільного захисту;

ОМПЛ - стосується об'єктів з масовим перебуванням людей (відповідно до пункту 5 розділу II Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МВС від 30.12.2014 № 1417);

ОМС - стосується органів місцевого самоврядування;

ОПН - стосується суб'єктів господарювання, у власності або у користуванні яких знаходяться об'єкти підвищеної безпеки;

ПДОП - стосується суб'єктів господарювання, які продовжують свою виробничу діяльність в особливий період (у воєнний час);

ПДРТ - стосується об'єктів, де здійснюється практична діяльність, пов'язана з радіаційними або радіаційно-ядерними технологіями;

ПНО - стосується суб'єктів господарювання, у власності або у користуванні яких знаходяться потенційно небезпечні об'єкти;

ПРХС - стосується підприємств, установ та організацій, які згідно з рішенням ОДА створюють пости радіаційного і хімічного спостереження;

ПТНЗ - стосується професійно-технічних навчальних закладів;

РППН - стосується суб'єктів господарювання, що проводять роботи з підвищеною пожежною безпекою;

СГ - суб'єкти господарювання;

СЗЕБ - стосується суб'єктів господарювання, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави;

СіФ - у разі проведення тренування одночасно зі всіма працівниками, які входять до складу декількох спеціалізованих служб і формувань;

ССЦЗ - стосується органу, який утворив спеціалізовану службу цивільного захисту.